

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma 2021-2025

Sisällys

Yhteenveto Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmasta	4
1 Johdanto	5
2 Metsäalan nykytila, toimintaympäristöanalyysi ja tulevaisuuskuvat	8
2.1 Kansallinen toimintaympäristön tilannekuva.....	8
2.2 Alueen toimintaympäristön tilannekuva.....	9
2.2.1 Yleistä alueen metsistä.....	9
2.2.2 Nykytila ja toimintaympäristö.....	10
2.2.3 Tulevaisuus.....	14
3 Ohjelman tavoitetila ja strategiset linjaukset	19
3.1 Tavoitetila.....	19
3.2 Ohjelman visio ja strategiset linjaukset.....	20
4 Metsäalan kehittämistavoitteet ja toimenpiteet	21
4.1 Metsätieto ja alustatalous.....	21
4.2 Metsäalan vuorovaikutus ja viestintä.....	23
4.3 Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito.....	24
4.4 Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus.....	27
4.5 Ilmastokestävä metsätalous.....	29
4.6 Metsätiet ja metsien saavutettavuus.....	31
4.7 Uudet puupohjaiset tuotteet.....	33
4.8 Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvat muut palvelut.....	35
4.9 Osaaminen ja koulutus.....	36
4.10 Kansainvälinen metsäpolitiikka ja EU-vaikuttaminen.....	38
5 Ohjelman toimeenpano	40

6	<i>Ohjelman seuranta</i>	40
6.1	Hakkuupinta-alat, seuranta	41
6.2	Metsänviljelytavoitteet	42
6.3	Suometsien hoidon tavoitteet.....	43
6.4	Metsäteiden rakentamisen tavoitteet	44
6.5	Metsänhoitotöiden tavoitteet.....	45
6.6	Luonnonhoitotöiden tavoitteet.....	46
6.7	Metsäenergian käytön tavoitteet.....	47
6.8	Julkisen puurakentamisen tavoitteet	47
6.9	Muut seurattavat mittarit	48
7	<i>Liitteet</i>	51

Yhteenveto Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmasta

Metsäohjelma on ohjelma-alueen metsäsektorin kehittämissuunnitelma ja työohjelma. Ohjelma on laadittu laajassa sidosryhmäyhteistyössä alueellisen metsäneuvoston johdolla. Metsäohjelman sisältö on hyväksytty alueen metsäneuvostossa 14.9.2020. Metsäohjelma ei ole kaiken kattava, mutta kuvaa kuitenkin sitä tahtotilaa, mihin suuntaan metsätoimialan Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla halutaan kehittyvän.

Metsäohjelman tavoitteet nousevat alueen omista kehittämistarpeista ja kansallisen metsästrategian tavoitteista. Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma 2021-2025 antaa askelmerkkejä niistä toimialan tavoitteista ja toimenpiteistä, joilla ohjelman tärkein tavoite, kokonaiskestävyys, saavutetaan alueella. Kokonaiskestävyys tarkoittaa toimialan kehityksen tarkastelua tasapainoisesti talouden, ekologian sekä sosiaalisen ja kulttuurisen vaikutuksen näkökulmista. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet, seurannan kriteerit ja indikaattorit sekä vaikutusten arviointi on valmisteltu nämä näkökulmat huomioiden.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma jalkauttaa Kansallisen metsästrategian painopisteet maakunnan omiksi tavoitteiksi ja käytännön toimenpiteiksi. Toimialan uudistumisen lisäksi metsäohjelma haluaa tulevilla ohjelmakaudella painottaa myös metsätalouden perusasioita, tietoon perustuvaa korkeatasoista osaamista sekä tutkimukseen ja näyttöihin perustuvaa hyvää metsänhoitoa. Tämä koskee erityisesti alueen runsaita suometsiä ja niiden kokonaiskestävää käyttöä, mikä on nostettu yhdeksi ohjelman erityiskysymykseksi.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma haluaa erityisesti nostaa esiin viestinnän roolin tavoitteiden asettelussa ja ehdotetuissa toimenpiteissä. Ohjelma haluaa tuoda metsät tietoisuuteen ratkaisuna, ei ongelmana. Nykyiset viestinnän välineet mahdollistavat laajan saavutettavuuden ja vuorovaikutteisuuden. Erityisesti nuorten kiinnostusta metsiä kohtaan halutaan vahvistaa.

Metsäohjelma huomioi myös ilmastonmuutoskeskustelun korostamalla puuperäisten materiaalien mahdollisuuksia korvata fossiilisista raaka-aineista valmistettuja tuotteita ja polttoaineita.

Metsäohjelman toteutuksesta vastataan yhteisesti, jokainen toimija ja jokainen metsänomistaja omalla rakentavalla panoksellaan. Ohjelman toimeenpanoa varten perustetaan kolme eri toimeenpanoryhmää.

Metsäneuvosto seuraa metsäohjelman tärkeimpien tavoitteiden toteutumista. Seurantatietoja analysoidaan ja tarvittaessa ohjelman kirjauksia päivitetään ajan tasalle. Tämä metsäohjelma jatkaa siitä, mihin aikaisempien metsäohjelmien tavoitteiden asettelun ja toteutuneiden toimenpiteiden avulla on päästy. Metsäohjelma 2021-2025 julkaistaan myös sähköisessä muodossa ja se löytyy osoitteesta www.metsakeskus.fi. Tässä digiversiossa on mukana runsaasti ohjelman sisältöä tarkemmin kuvaavaa tausta-aineistoa sekä vuorovaikutteinen palautekanava.

1 Johdanto

Alueelliset metsäohjelmat 2021-2025 ovat maakunnallisen metsäsektorin kehittämissuunnitelmia ja työohjelmia. Ohjelmat on tehty yhteistyössä maakunnallisten metsäneuvostojen kanssa. Metsäohjelmien sisältö on hyväksytty alueellisissa metsäneuvostoissa vuoden 2020 lopulla.

Maakunnallisten metsäohjelmien tavoitteet nousevat alueiden omista kehittämistarpeista ja kansallisen metsästrategian tavoitteista. Ohjelmissa on sovittu yhteen taloudelliset, ekologiset ja sosiaaliset tavoitteet.

Suomen metsäkeskus (Metsäkeskus) on metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä ja metsiin perustuvien elinkeinojen edistämistä koskevia tehtäviä hoitava valtakunnallinen kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen.

Metsälain mukaan Metsäkeskus laatii Alueelliset metsäohjelmat (AMO) ja seuraa niiden toteutumista. Ohjelman tulee sisältää metsien kestävä hoidon ja käytön yleiset tavoitteet, kestävä metsätalouden rahoitusta koskevassa lainsäädännössä tarkoitetuille toimenpiteille ja niiden rahoittamiselle asetettavat tavoitteet sekä alueen metsätalouden kehittämiselle asetettavat yleiset tavoitteet.

Uudet alueelliset metsäohjelmat kaudelle 2021-2025 valmistuivat syyskuussa 2020. Ne edistävät metsien monipuolista ja kestävä käyttöä. Niiden tavoitteena on tuoda maakuntiin lisää työtä ja hyvinvointia, turvata metsäluonnon monimuotoisuutta sekä antaa eväitä ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen varautumiseen.

Metsäohjelmien valmistelutyötä ohjasivat maakunnalliset metsäneuvostot ja ne laadittiin yhteistyössä metsäalaa edustavien ja muiden metsien hyödyntämisestä kiinnostuneiden tahojen kanssa. Mukana työssä on ollut kymmeniä työryhmiä ja satoja asiantuntijoita eri puolilla Suomea. Metsäohjelmat laadittiin 14 maakunnalle tai kahden maakunnan yhteenliittymälle maakunnallisten metsäneuvostojen toimialueiden mukaisesti.

Alueellisten metsäohjelmien valmistelu onkin ollut mittava ponnistus metsien - maamme tärkeimmän luonnonvaran käytön ja kokonaiskestävyyden kehittämiseksi.

Alueelliset metsäneuvostot edistävät ja seuraavat ohjelmien toimeenpanoa ja tarkistavat ohjelmien sisältöjä ohjelmakauden 2021-2025 aikana tarpeen niin vaatiessa.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman laatineessa metsäneuvostossa toimivat nelivuotiskaudella 15.5.2019 - 14.5.2023 seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Kyösti Marttila, metsänomistaja, puheenjohtaja
Leena Rinkineva-Kantola, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, varapuheenjohtaja
Asko Peltola, Etelä-Pohjanmaan liitto
Anne Matilainen, Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti
Matti Kylävainio, Keitele Group
Pertti Hanni, Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä
Jukka Vainionpää, Koneyrittäjien liitto
Kari Hytönen, Loimu ry
Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
Jarmo Sillanpää, metsänomistaja
Janne Kiiliäinen, Metsäteollisuus ry / UPM
Mikko Syri, MTK metsälinja
Hannu Ulvinen, OTSO Metsäpalvelut Oy
Hannu Saari, Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjanmaan piiri
Pasi Kivisaari, kansanedustaja

Varajäsenet

Anne Polso, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Teppo Rekilä, Keski-Pohjanmaan liitto
Tuija Saarimäki, Suomen 4H-liitto ry
Kalle Kyllönen, Keitele Group
Jorma Tukeva, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu
Tanja Alanko, METO Metsäalan Yrittäjät ry
Tepa Reinikainen, METO - Metsäalan Asiantuntijat ry
Hannamaria Potila, Luonnonvarakeskus
Henna Vuotila, metsänomistaja
Kyösti Heikkilä, metsänomistaja
Tomi Saine, Metsäteollisuus ry / MetsäGroup
Timo Hongisto, EPM Metsä Oy
Pentti Kananoja, Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjanmaan piiri
Esko Lehtimäki, Suomen keskusta

Metsäneuvostossa tehtyä valmistelutyötä tuki kolme työryhmää: WOOD (puun tuottamiseen ja hyödyntämiseen liittyvät elinkeinot), NONWOOD (metsää muulla tavalla hyödyntävät elinkeinot ja palvelut) ja ENVIRONMENT (metsäluonnon monimuotoisuus ja metsien suojelu). Työryhmiin kutsuttiin edustajia metsäalan toimijoista ja sidosryhmistä. Tausta-aineiston hankkimiseksi Metsäkeskus toteutti metsäneuvostolle sekä alan toimijoille ja sidosryhmille suunnatun Webropol-kyselyn, jolla selvitettiin vastaajien näkemyksiä metsäalan tärkeimmistä kehittämistavoitteista ja -toimenpiteistä. Suunnatun kyselyn lisäksi toteutettiin myös kaikille kansalaisille avoin kysely, joka oli avoinna koko valmistelutyön ajan.

Valmisteluryhmien työpajoissa keskusteltiin ohjelman tavoitteista ja toimenpiteistä ja priorisoitiin niitä. Työryhmien jäsenillä oli myös mahdollisuus kommentoida ohjelmaluonnosta valmisteluprosessin aikana. Työpajoissa tehdyn valmistelutyön lisäksi Metsäkeskuksen eri alojen asiantuntijat tuottivat aineistoja ja analyysejä ohjelman laatimisen tueksi. Ohjelman sisällöstä keskusteltiin myös Metsäkeskuksen kumppanuusohjelman tapaamisissa sekä kaikille avoimissa seminaareissa, kuten Puhutaan metsästä -tilaisuudessa Kokkolassa ja muissa vastaavissa yhteyksissä. Sarka-messujen yhteydessä tammikuussa 2020 järjestettiin AMO-teemoja käsittelevä Ilmastoviisas metsätalous -paneelikeskustelu. Metsäneuvosto ohjasi ja kommentoi ohjelman sisältöä valmisteluprosessin aikana.

2 Metsäalan nykytila, toimintaympäristöanalyysi ja tulevaisuuskuvat

2.1 Kansallinen toimintaympäristön tilannekuva

Keväällä 2019 päivitetyn Kansallisen metsästrategian visio on ”Metsien kestävä hoito ja käyttö on kasvavan hyvinvoinnin lähde”.

Kansallisen strategian päämäärät ovat: 1) Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö metsiin perustuvilla liiketoiminnoilla, 2) Metsäala ja sen rakenteet uudistuvat ja 3) Metsät ovat aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä sekä monipuolisessa käytössä.

Päivitetty Kansallinen metsästrategia ottaa huomioon ajantasaiset Agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitteet ja se sisältää myös ajantasaiset metsien käyttöön liittyvien kansallisten periaatepäätösten ja strategioiden, kuten biotalous-, ilmasto-, energia- ja monimuotoisuusstrategian linjaukset. Se on myös hallitusohjelman sisällön mukainen.

Kansallisen metsästrategian mukaan meneillään olevat globaalit muutokset muuttavat merkittävästi metsäalan toimintaympäristöä. Globaaleja muutostekijöitä ovat maailmantalouden painopisteiden muutokset, luonnonvarojen niukkeneminen, ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen, energian kysynnän kasvu erityisesti kehittyvissä maissa sekä teknologian nopea kehitys ja digitalisaatio. Erityisesti ilmastonmuutoksen huomioiminen on noussut laajaan keskusteluun julkisuudessa. Miten ilmastonmuutokseen sopeudutaan ja miten sitä torjutaan eri elämänaloilla? Suuren huomion kohteena on ollut metsien käyttö, niiden hiilinielut ja hiilivarastot.

Toimintaympäristön muutokset korostavat tarvetta vahvistaa kestävyyskokonaisuutta turvaamalla ja taloudellisen, ekologisten, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyysnäkökulmien yhteensovittamista metsäalalla ja alueellisissa metsäohjelmissa. Niiden laatimisessa on laajennettu näkökulmaa metsien metsätalouskäytöstä myös metsien muuhun hyödyntämiseen sekä ympäristön ja monimuotoisuuden turvaamiseen.

Alueellisten metsäohjelmien tilannekuvat, tavoitteet ja toimenpiteet on ryhmitelty Kansallisen metsästrategian hankesalkun mukaisesti. Hankesalkun ja samalla alueellisten metsäohjelmien teemat ovat:

- Metsätieto ja alustatalous (läpileikkaava)
- Metsäalan vuorovaikutus ja viestintä (läpileikkaava)
- Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito
- Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus
- Ilmastokestävä metsätalous
- Metsätiet ja metsien saavutettavuus
- Uudet puupohjaiset tuotteet
- Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvat muut palvelut
- Osaaminen ja koulutus
- Kansainvälinen metsäpolitiikka ja EU-vaikuttaminen

Metsäohjelman toimenpiteitä toteutetaan yhteistyössä alueen metsä- ja luontoalan toimijoiden kanssa.

2.2 Alueen toimintaympäristön tilannekuva

2.2.1 Yleistä alueen metsistä

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma 2016 - 2020 laatimishetkeen verrattuna alueen metsissä on tapahtunut muutoksia. Valtakunnan metsien kahdennentoista inventoinnin tuloksista ilmenee mm:

- Metsätalousmaata on Keski-Pohjanmaalla 408 000 ha, josta varsinaista metsämaata on 339 000 ha. Etelä-Pohjanmaalla metsätalousmaata on 1 018 000 ha, josta varsinaista metsämaata on 922 000 ha.
- Puuston kokonaistilavuus on kasvanut 142 miljoonasta kuutiometristä 149 miljoonaan kuutiometriin
- Puuston kasvu on lisääntynyt 6,5 miljoonasta kuutiometristä 7,4 miljoonaan kuutiometriin vuodessa
- Luonnonvarakeskuksen määritelmän mukainen suurin ylläpidettävissä oleva hakkuumäärä 2016-2045 on noussut 5,0 miljoonasta kuutiometristä 5,4 miljoonaan kuutiometriin vuodessa
- Etelä-Pohjanmaalla 91% suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuumäärästä kertyy uudistushakkuista vuosina 2016-2025, Keski-Pohjanmaalla vastaava luku on 87%
- Turvemaiden osuus suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuumäärästä on Etelä-Pohjanmaalla 39% vuosina 2016-2035. Keski-Pohjanmaalla turvemaiden osuus kertymästä on 24% vuosina 2016-2025 ja nousee 42%:n vuosina 2026-2035
- Taimikonhoitotarpeita on seuraavalle 5-vuotiskaudelle yhteensä 145 000 hehtaaria (35 000 Keski-Pohjanmaa ja 110 000 ha Etelä-Pohjanmaa). Edellisellä viisivuotiskaudella taimikonhoitoa on tehty yhteensä 80 000 hehtaaria, joten työmäärä tulisi 1,8-kertaistaa.
- Ensiharvennusten tarve on seuraavalla viisivuotiskaudella Keski-Pohjanmaalla 45 000 ha ja Etelä-Pohjanmaalla 100 000 ha. Lisäystarvetta edellisellä viisivuotiskaudella toteutuneeseen tasoon on yhteensä 55 000 hehtaaria
- Lahopuuston määrä on kasvanut molemmissa maakunnissa. Keski-Pohjanmaalla lahopuustoa on hieman vajaat 2m³/ha ja Etelä-Pohjanmaalla hieman yli 2 m³/ha. Kuolleen puuston määrä on kuitenkin yhä selvästi vähäisempi kuin Etelä-Suomessa (4,5 m³/ha) tai koko maassa (5,8 m³/ha) keskimäärin

Lisää tietoja Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsistä: [Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan metsävarat ja hakkuumahdollisuudet](#)

Lisätietoa Suomen metsistä [Luonnonvarakeskuksen internetsivuilta](#)

Valtakunnan metsien kahdennentoista inventoinnin mukaan vuonna 2019 Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsätalousmaasta omistaa 85% yksityiset tahot. Osakeyhtiöiden omistuksessa on 2 %, valtion omistuksessa 9 % ja muiden tahojen (kunnat, seurakunnat, säätiöt, osuuskunnat jne.) omistuksessa on 4 % metsistä. Yksityishenkilöiden omistamasta metsätalousmaasta (Suomen metsäkeskuksen metsänomistustilastot) oli vuonna 2019 yksinomistajilla ja aviopuolisoilla 73 %, kuolinpesillä 7 %, verotusyhtymillä 16 % ja yhteismetsillä 4 %.

Metsäohjelma-alueen rakenteessa tapahtuu muutoksia ohjelmakaudella 2021-2025. Ohjelma-alueeseen sisältyy vuodesta 2021 lähtien myös Isokyrön kunta. Jatkossa alueen metsäohjelman luvut eivät ole tästä ja aiemmista aluemuutoksista johtuen täysin verrannollisia keskenään. Aluemuutosten vaikutus on kuitenkin vähäinen.

2.2.2 Nykytila ja toimintaympäristö

Metsät ja puun käyttö

IPCC:n eli hallitusten välisen ilmastopaneelin lokakuussa 2018 julkaisema 6. ilmastoraportti on nostanut metsät ilmastokeskustelun keskiöön Suomessa, niin myös Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Alueella metsien suurimmista ylläpidettävissä olevista hakkuumahdollisuuksista on 2000-luvulla käytetty keskimäärin n. 70-80%. Ohjelma-alueen metsät ovat siten toimineet viime vuosikymmeninä merkittävänä hiilinieluinä ja niiden hiilivarasto on kasvanut joka vuosi.

Suometsien suuri osuus on ilmastonäkökulmasta ja metsänhoidollisesti ohjelma-alueen merkittävä erityispiirre. Suometsien puustojen hiilinielun ylläpitäminen ja kasvattaminen sekä maaperän turpeen kasvihuonekaasupäästöjen hillitseminen / vähentäminen ovat metsänhoidon avainkysymyksiä tulevaisuudessa. Suometsätaloudessa pohjavesipinnan säätely vaikuttaa kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi myös vesistöpäästöihin. Kivennäismaiden osalta ohjelma-alueen maakunnat eivät merkittävästi poikkea muusta Suomesta, kun asiaa tarkastellaan ilmastonäkökulmasta. Sekä suometsien että kivennäismaiden osalta on tärkeää huolehtia metsien kasvukunnosta ja pitää siten yllä niiden hiilinieluja. Puun käytön osalta mahdollisimman suuri osuus puuraaka-aineesta tulisi käyttää pitkäikäisten tuotteiden valmistamiseen kuten puurakentamiseen.

Ohjelma-alueen **metsänhoidolliset** suurimmat haasteet liittyvät taimikonhoidon tarpeeseen nähden liian alhaisiin toteutusmääriin. Puunkorjuun näkökulmasta olosuhteet ovat keskimääräistä vaikeammat. Merkittävin syy tähän on suometsien suuri osuus (n. 43%) alueen metsistä. Myös alempiasteisen tiestön kunto sekä metsien tilus- ja omistusrakenne vaikeuttavat puunhankintaa ja metsänhoitoa molemmissa maakunnissa.

Kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisen tuen (Kemera-tuki) tarkoituksena on lisätä metsien kasvua, pitää yllä metsätalouden tieverkkoa, turvata metsien biologinen monimuotoisuus ja edistää metsien sopeutumista ilmastonmuutokseen. Kemera-tukea on myönnetty alueella noin 6,5-8,5 miljoonaa euroa vuosittain. Käytävissä ollut rahoitusmahdollisuutta ei ole kuitenkaan hyödynnetty täysimääräisesti. Nykyisessä muodossaan Kemera-tukijärjestelmä on voimassa vuoden 2021 loppuun. Kemera-tukijärjestelmän jatkoksi on valmisteilla metsätalouden kannustejärjestelmä METKA, johon voit tutustua linkistä [METKA](#).

Metsävara- ja luontotieto. Metsänomistajille ja metsäalan toimijoille on tarjolla maksuton Metsään.fi-palvelu. Palvelun kautta on saatavana pääosin ajantasaista metsävara- ja luontotietoa. Palvelussa olevan tiedon laadun ja ajantasaisuuden kehittämiseksi tarvitaan lisää yhteistyötä metsäalan toimijoiden ja myös metsänomistajien kanssa. Yhdessä kehitettäviä asioita ovat esimerkiksi tiedonsaanti metsässä toteutetuista toimenpiteistä. Kansallisesti kehitettäviä asioita ovat mm. kaukokartoitusyökin nopeuttaminen ja toimenpidetiedon palauttaminen järjestelmiin. Lisäksi on kehitettävä myös muiden paikkatietoaineistojen yhdistämistä metsävara- ja luontotietoon. Tavoitteena on, että metsänomistajilla olisi käytössään ajantasainen metsävaratieto omaa metsäänsä koskevan päätöksenteon tueksi.

Metsien talouskäytön ohella **metsien luontoarvot** tunnistetaan ja tunnustetaan ohjelma-alueen maakunnissa niin metsänomistajien kuin metsäalan toimijoidenkin keskuudessa. Vastakkainasettelu metsien talouskäytön ja suojelun välillä on melko vähäistä, mutta sitä kuitenkin esiintyy jonkin verran. Erityisesti vapaaehtoisuuteen perustuva METSO-ohjelma on lisännyt luontoarvojen suojelun hyväksyttävyyttä metsänomistajien keskuudessa (linkki METSO-ohjelmaan [METSO-ohjelma](#)). Haasteena vapaaehtoisen suojelun toteuttamisessa ovat kuitenkin olleet kiristyneet ympäristötukikohteiden valintakriteerit. Molemmat ohjelma-alueen maakunnat ovat voimakkaita maatalousalueita, joissa viljyvät metsämaat ja suot on suurelta osin raivattu maatalouskäyttöön pelloiksi, mikä rajoittaa potentiaalisten puustoisten suojelukohteiden määrää alueella.

Metsätalouden ympäristötukisopimuksia on tehty METSO-kaudella vuosina 2008-2019 yhteensä noin 1 889 ha, eli noin 157 ha/v. Sopimuskohteiden valintaperusteet ovat kuitenkin tiukentuneet, sillä kitu- ja joutomaan metsäkuvioita ei enää pääsääntöisesti rahoiteta. Kutakuinkin nykyisillä valintaperusteilla ympäristötukisopimuksia on tehty vuosina 2016-2019. Tuona aikana ympäristötukisopimuksia on tehty kaikkiaan noin 331 ha, eli noin 83 ha/v. Pysyvää suojelua (kaupat ja rauhoitukset) on vuosina 2008-2019 tehty yhteensä 2 536 ha, josta Etelä-Pohjanmaalla 1 661 ha ja Keski-Pohjanmaalla 875 ha.

Ekologisen kestävyuden kannalta Etelä- ja Keski-Pohjanmaan talousmetsien merkittävin rakenteellinen puute on **kuolleen puun vähäisyys**. Muita puutteita ovat palaneen puun sekä luonnontilaisten pienvesien, rehevien soiden ja vanhojen metsien vähäisyys. Alueen laajemmat luonnontilaisen kaltaiset metsät sijaitsevat nykyisin suojelualueilla. Lakisääteisten suojelualueiden osuus metsä- ja kitumaan pinta-alasta on Etelä-Pohjanmaalla 2,4 % ja Keski-Pohjanmaalla 5,8 %. Metsämaan osalta vastaavat luvut ovat Etelä-Pohjanmaa 1,8% ja Keski-Pohjanmaa 4,1%. (Luonnonvarakeskus, luke.fi, metsätilastot 2019).

Soidensuojelualueita Etelä-Pohjanmaalla on 5 110 hehtaaria ja Keski-Pohjanmaalla 8 240 hehtaaria. Pinta-aloihin sisältyvät suojellut metsä-, kitu- ja joutomaan suot. (Luke.fi, suojelualuetilastot 2019)

Alueen metsä- ja suoluonto on pääosin karua. Reheviä kankaita ja soita on vähän, ruoho- ja heinäkorpia sekä lettoja on soiden pinta-alasta alle prosentti. Kaikkiaan soita on ojitettu noin 75 prosenttia. Laajempia ojittamattomia, pääosin karuja soita, löytyy suojelualueilta kuten Kauhanevan-Pohjankankaan, Kotkannevan sekä Salamajärven kansallispuistoista.

Reheviä kohteita halkoo usein virtaava pienvesi tai pienveden lähiympäristössä esiintyy rehevää korpea tai lehtoa. **Pienvesistöt ja niiden varsien rehevät alueet ovat tärkeimpiä elinympäristöjä** Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta.

Metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen eli metsälakikohteiden osuus alueen yksityisten talousmetsien pinta-alasta oli 0,37 % vuoden 2010 lopussa, eikä tilanne ole merkittävästi muuttunut. Suurimman osan metsälakikohteiden pinta-alasta muodostavat karut vähäpuustoiset alueet ja pienvedet. Reheviä elinympäristöjä on vähän, reheviä soita sekä lehtoja on metsälakikohteiden pinta-alasta 10 %.

Bioenergian tuotannon ja käytön osalta alueen ominaispiirteisiin kuuluu maatilojen ja lämpöyrittäjäyyskohteiden suuri määrä. Lähes kaikki kotieläintilat ja kaukolämpöverkon ulkopuoliset julkiset soveltuvat kohteet toimivat jo puuperäisellä polttoaineella. Isoja metsäenergian käyttökohteita ovat Vaskiluodon Voima Oy:n laitos Seinäjoella ja Kokkolan Energia Oy:n laitos Kokkolassa. Myös alueen välittömässä läheisyydessä on suuria metsäenergian käyttäjiä, joiden tärkeä hankinta-alue on Etelä- ja Keski-Pohjanmaa. Tällaisia ovat mm. Vaskiluodon Voima Oy:n Vaasan laitos sekä Alholmens Kraft Oy Pietarsaaressa. Lisäksi kaikki alueen kunnalliset lämpölaitokset tuottavat lämpöä metsäenergialla.

Puunkäytön osuus rakentamisessa vuosina 2014 - 2018 on ollut alueella pientaloissa ja rivitaloissa yli 90 % ja sen suhteellisen osuus on ollut maan keskiarvoa suurempi. Vastaavana aikana puun osuus maantilarakentamisessa ja julkisessa rakentamisessa, erityisesti Etelä-Pohjanmaalla, on laskenut. Valtakunnallisesti puun käyttö julkisessa rakentamisessa on lisääntynyt. Suomessa vuonna 2018 lähes joka neljäs uusi koulurakennus oli puurakenteinen. Tämä kehitys ei vielä näy Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla kuin paikallisesti. Teollisen puurakentamisen tuotteiden, esimerkiksi CLT-levyn, valmistus alueella on lisääntynyt yritysten ja kuntien mielenkiintoa puurakentamista kohtaan. Puukerrostalojen rakennuttaja Lakea Oy on hyödyntänyt CLT:tä ja moduulirakentamista luoden oman konseptin valtakunnalliseen tarjontaan. Lisäksi alueen puutuoteteollisuuden yritykset jatkojalostavat alueen sahojen sahatavaraa mm. hirsitaloiksi, piharakennuksiksi, liimapalkeiksi, katto-, seinä- ja parveke-elementeiksi. **Puutuote- ja huonekaluteollisuuden vaikutukset aluetalouteen** ovat molemmissa maakunnissa merkittävät (linkki aluetalousvaikutuksiin: [Etelä-Pohjanmaa](#) ja [Keski-Pohjanmaa](#)).

Huonekaluteollisuuden osalta Etelä-Pohjanmaan maakunnassa on valtakunnallisesti merkittävä kodin kalusteita valmistavien yritysten keskittymä. Huonekaluteollisuuden käyttämän hyvälaatuisen koivutukin saatavuutta alueella tulisi lisätä metsänhoidon toimenpiteillä.

Luonnontuoteala on nuori kasvava toimiala Suomessa. Alan yrityksiä on syntynyt viime vuosina jonkin verran myös Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle. Yritykset ovat pääosin mikroyrityksiä. Edellytykset yritysten voimakkaallekin kasvulle ovat olemassa. Luonnontuotteiden valtteja ovat paikallisuus, puhtaus, terveellisyys ja uusiutuvuus. Alueen merkittävät elintarvike- ja kemianalan yritykset voivat vetää kasvurallalle myös luonnontuotealan yrityksiä. Toimintaympäristö luonnontuotealalla on suopea. Valtaosa metsänomistajista suhtautuu myönteisesti monipuolistuvaan metsien hyödyntämiseen. Yritysten toiminnan kehittämiseen on tarjolla myös erilaisia tukia.

Valtakunnallisesti on arvioitu, että noin neljännes kaikesta Suomessa tehtävästä **matkailusta** voidaan luokitella luontomatkailuksi. Yhä useampi ulkomaalainen turisti tai kotimaan matkaja haluaa retkeillä ja rentoutua puhtaassa meluttomassa metsässä. Puhdas suomalainen luonto virkistää mieltä, vähentää stressiä ja auttaa monella tavalla ylläpitämään henkistä ja fyysistä kuntoa. Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alueella on melko vähän kansallispuistoja, mutta toisaalta metsänomistajien suhtautuminen metsien nykyistä monipuolisempaan taloudelliseen hyödyntämiseen on kasvussa. Luontomatkailu Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla on tällä hetkellä keskittynyt merkittävimpien suojelualueiden ja luontokohteiden ympärille. Metsästysmatkailun osuus on merkittävä johtuen laajoista suo- ja peltolakeuksista ja niitä halkovista joista.

Muu toimintaympäristö

Ohjelma-alueella ei ole kemiallisen **metsäteollisuuden** laitoksia. Suurin osa alueen kuitupuusta käytetään joko Pietarsaaren, Äänekosken tai Rauman sellutehtailla. Puutavarakuljetukset tehtaille tapahtuvat sekä auto- että junakuljetuksina. **Rautateiden** lastauspaikkaverkosto on muihin maakuntiin verrattuna erityisesti Etelä-Pohjanmaalla puutteellinen. Lakkauttamisuhan alla olevan Suupohjan radan toiminnan turvaaminen ja metsäteollisuuden rautatiekuljetusten kehittäminen myös muilla ratayhteyksillä on tärkeää. Rautatiekuljetusten lisääminen parantaa metsätalouden kannattavuutta, vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja maanteiden rasitusta ja lisää myös liikenneturvallisuutta.

Mekaanisen puunjalostuksen osalta alue on elinvoimainen. Alueella on runsaasti pk-sahoja, jotka ovat myös investoineet merkittävästi toimintansa kehittämiseen. Lisäksi Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle on keskittynyt runsaasti puutaloteollisuuden, rakennuspuusepänteollisuuden ja huonekalualan yrityksiä. Alueella on investoitu myös CLT-levyn valmistukseen ja jatkojalostukseen.

Osaavan työvoiman saanti alueella on vaikeutunut, mikä on näkynyt erityisesti metsuripulana taimikonhoitotöissä. Ongelmaan on haettu ratkaisua mm. ulkomaisesta työvoimasta. Viime aikoina alueella on alkanut ilmetä haasteita myös toimihenkilöiden rekrytoinneissa. Alueen lähin metsätalousinsinööriä kouluttava oppilaitos on nykyisin Tampereella. Muut oppilaitokset sijaitsevat Hämeessä Evolla, Mikkelissä, Joensuussa ja Rovaniemellä. Metsätalouden peruskoulutusta alueella tarjoavat KPEDU ja SEDU. Molemmissa on tarjolla metsätalouden perustutkintoja ja käytössä omat metsäkoneenkuljettajien koulutusluvut. Koneenkuljettajakoulutusten suosio on viime aikoina ollut hyvä molemmissa oppilaitoksissa.

Metsäalan ja sitä sivuavien alojen tutkimusta tehdään ohjelma-alueella melko runsaasti. Kokkolassa ja Seinäjoella on Luken strateginen toimipiste ja Seinäjoella myös Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti. Kokkolan yliopistokeskuksessa on mm. vahvaa kemian osaamista ja se kuuluu osana Keski-Pohjanmaan Biolaakso-verkostoon. Seinäjoen yliopistokeskuksen yhteydessä toimii Epanet-professoriverkosto, jossa on mukana mm. puurakentamisen liiketoimintaprofessori. Kokkolassa sijaitsee myös GTK:n toimipiste.

Alueen ammattikorkeakouluissa tehdään myös runsaasti metsäalaa koskevaa ja sivuavaa tutkimus- ja kehittämistyötä. Centria-ammattikorkeakoulussa on mm. vahvaa puutekniikan ja luonnontuotealan osaamista. Seinäjoen ammattikorkeakoulun vahvuuksia ovat mm. puualan yritysten liiketoimintaan liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta ja rakennusalan koulutus.

Yhteistyö metsäalan ja tutkimus- ja kehittämistoimijoiden välillä on Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla perinteisesti runsasta. Metsäohjelmien toimeenpanoa on tehty suurelta osin erilaisten kehittämishankkeiden avulla. Lähes kaikki toteutetut hankkeet ovat olleet erilaisia yhteistyöhankkeita, joissa on ollut mukana käytännön toimijoita, tutkijoita ja kehittäjiä.

Kaavoitus. Maakuntakaavat ja detaljikaavat (asemakaavat ja rantakaavat) vaikuttavat metsätalouteen. Kaavoituksen vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen jäävät usein selvittämättä tai vähälle huomiolle. Kaavarajoitukset voivat tarpeettomasti hankaloittaa metsätalouden harjoittamista. Lisäksi erilaiseen rakentamiseen osoitetut alueet kasvattavat metsäkadon määrää.

Niin kuin aina, **viestinnässä riittää parannettavaa**. Muuttunut keskusteluilmapiiri, muuttuneet tavat uutisoida, sosiaalinen media ja ns. vaihtoehtoiset faktat leimaavat tämän päivän tiedonvälitystä. Tähän saakka metsäviestinnässä on pärjätty melko hyvin perinteisin keinoin, mutta jatkossa se ei enää riitä. Ohjelmakaudella 2021-2025 tulee myös Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla kiinnittää huomiota erityisesti nuorisolle, mutta myös metsänomistajille ja suurelle yleisölle, suunnatun viestinnän kehittämiseen. Tavoitteena pitää olla paitsi jakaa tietoa, myös lisätä keskustelua, etsiä yhteistä näkemystä ja yhteisiä ratkaisuja ja saada eri toimijat osallistumaan dialogiin aktiivisesti. Ohjelma-alueen erityispiirteistä, esimerkiksi suometsätaloudesta, ja niihin liittyvistä haasteista ja ratkaisuista on viestitettävä myös valtakunnallisille ja EU päättäjille.

2.2.3 Tulevaisuus

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan **metsätalouden tulevaisuuden näkymät ovat positiiviset**. Kysyntä alueen tuottamalle puulle on kasvanut metsäteollisuuden ja alueen pk-sahojen jo toteuttamien investointien myötä. Puutavaran kysyntä alueella voi nykyisestä myös kasvaa, mikäli metsäteollisuuden suunnitteilla olevat investoinnit muualla Suomessa, tai edes osakin niistä, toteutuvat.

Suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuumäärästä on Etelä-Pohjanmaalla hyödynnetty 2000-luvulla vain n. 70% ja Keski-Pohjanmaalla n. 80%. On epätodennäköistä, että kasvavakaan puun kysyntä johtaisi alueella suurimman ylläpidettävissä olevan hakkuusuunnitteen ylittäviin hakkuisiin, kun asiaa tarkastellaan esim. 5-10 vuoden tarkastelujaksoissa.

Epävarmuustekijänä metsätalouden toimintaedellytyksille ja kannattavuudelle voidaan nähdä alueen suometsien monitavoitteellinen ja kestävä käyttö tulevaisuudessa. Menetelmiä ja käytäntöjä suometsien kasvihuonekaasu- ja vesistö päästöjen hallintaan on kehitettävä siten, että toiminta suometsissä on myös jatkossa kestävä, taloudellisesti kannattavaa ja yleisesti hyväksyttyä.

Metsätalouden kannustinjärjestelmien nykyistä parempi hyödyntäminen on yksi ohjelmakauden keskeisiä kehityskohteita. Metsäohjelman pitää antaa potkua ja aktivoida Kemera-varojen ja tulevien kannusterahojen täysimääräiseen käyttöön. Vastuu tästä on kaikilla metsäalan toimijoilla ja metsänomistajilla.

Metsänhoidollisesti kriittisenä kehityskohteena ohjelmakaudella on taimikonhoitotöiden lisääminen tarvetta vastaavalle tasolle. Lisäksi on tärkeää käynnistää myös toimenpiteitä, joilla varaudutaan ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin kasvaviin metsätuhoriskeihin. Yksi keino tässä on metsänomistajien ja toimijoiden koulutus ilmastonäkölle ja ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioivaan metsänhoitoon.

Metsäluonnon monimuotoisuuden osalta kriittisiä kehityskohteita ohjelmakaudella ovat metsien ja soiden vapaaehtoisen suojelun mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen (mm. METSO- ja HELMI-ohjelmat) sekä luonnonhoitohankkeissa mm. kulutus- ja vesiensuojeluhankkeiden toteuttaminen. Linkit: [METSO](#)- ja [HELMI](#)-ohjelma. Talousmetsien hoidossa sekä metsänomistajien ja toimijoiden neuvonnassa on otettava tehokkaasti käyttöön [Monimetsä-hankkeessa](#) tuotetut työkalut luontoarvojen huomioimiseksi ns. arkimetsänhoidossa.

Metsäalan infraan liittyvän toimintaympäristön kehittämässä ohjelmakaudella korostuu erityisesti **alempiasteisen tiestön kunnossapitoon** liittyvät toimenpiteet, kuten yksityisteiden tiekuntien hallinnon ja toiminnan kehittäminen.

Paikkatiedon, kuten metsävara- ja luontotiedon, käytön kehittäminen nähdään alueella merkittävänä tulevaisuuden mahdollisuutena. Uusi entistä parempi paikkatieto ja eri lähteistä saatavien paikkatietojen yhdistely tarjoaa uusia mahdollisuuksia kustannustehokkuuden lisäämiseen, operatiiviseen toimintaan, metsänhoidon toimenpiteiden kohdentamiseen ja ajoittamiseen, metsien luonto-, virkistys- yms. arvojen huomioimiseen ja kehittämiseen sekä metsänomistajille suunnattuun viestintään. Paikkatietoa hyödyntämällä voidaan kehittää ja kohdentaa myös hiilensidontaa lisääviä ja vesiensuojelua edistäviä toimenpiteitä kohteisiin, joissa toimenpiteillä saavutetaan suurin vaikutus.

Metsävara- ja luontotiedon laadun ja ajantasaisuuden kehittämiseksi (esim. Metsään.fi-palvelu) tarvitaan lisää yhteistyötä metsäalan toimijoiden ja metsänomistajien kanssa. Kehitettäviä asioita ovat esimerkiksi tiedonsaanti metsässä toteutetuista toimenpiteistä.

Kilpailu osaavasta työvoimasta todennäköisesti kiihtyy edelleen Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Työllisyysaste molemmissa maakunnissa on jo nyt valtakunnan huippua. Ohjelmakaudella on tarpeellista ennakoita metsäalan tulevia työvoima- ja koulutustarpeita ja vaikuttaa siihen, että tarvittavaa koulutusta on alueella/lähialueella riittävästi saatavilla ja että metsäalan työ- ja koulutuspaikat kiinnostavat alueen nuorisoa ja alan vaihtajia.

Metsäenergian kilpailukyky on vahvistumassa suhteessa polttoturpeeseen, mikä mahdollistaa kannattavan energiapuun käytön lisäämisen isoissa lämpövoimalaitoksissa. Alueen isoissa CHP- ja lämpövoimalaitoksissa käytetyn polttoturpeen korvaaminen kokonaan puulla on merkittävä tulevaisuuden haaste. Tähän tarvitaan nuorten metsien energiapuupotentiaalin täysimääräistä hyödyntämistä, mikä puolestaan vaatii korjuutekniikan kehittämistä, osaavaa työvoimaa ja yrittäjyyttä, korjuulogiikan kehittämistä sekä toimivaa energiapuumarkkinaa.

Maaseudun hajautetun energiantuotannon kehittämisen painopiste on jatkossa viljankuivauksen fossiilisen polttoaineen käytön vähentäminen.

Luonnontuotealan tulevaisuuskuva alueella on myönteinen. Luonnontuotteiden ja palvelujen tuottaminen osana metsätalouden liiketoimintaa kiinnostaa metsänomistajia ja toimijoita. Moniarvoistuva metsänomistajakunta ja uudet metsänomistajat ovat muutoksen taustalla. Suomalaisilla puhtailla ja terveellisillä luonnontuotteilla on kasvavaa kysyntää niin kotimaassa kuin kansainvälisillä markkinoilla. Luonnontuotealalta puuttuvat kuitenkin vielä kehittyneet liiketoimintamallit ja raaka-aineiden hankintaketjut.

Tulevaisuudessa luonnontuotealan ja perinteisen metsäalan tulee tehdä enemmän yhteistyötä raaka-ainehankinnassa. Yhteistyö olemassa olevan elintarvike- ja kemianteollisuuden kanssa voi tarjota mahdollisuuksia vauhdittaa yritysten kasvua ja kansainvälistymistä. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle tulisi saada lähivuosina myös riittävä määrä luomusertifioitua metsäpinta-alaa yritysten raaka-ainetarpeisiin.

Luontomatkailu ja muut luontopalvelut. Suomessa on maailmanlaajuisessa vertailussa erityisen puhtaat metsät, ilma ja juomavesi. Näitä avaintekijöitä pitäisi pystyä hyödyntämään entistä paremmin myös luontomatkailuliiketoiminnassa ja osana sosiaali- ja terveyspalveluita. Metsien virkistyskäyttö ylläpitää ja lisää suomalaisten kansanterveyttä. Kuntalaisten lähimetsät ovat tärkeitä virkistyskohteita ja koulujen lähimetsät toimivat myös tärkeinä oppimisympäristöinä.

Luontomatkailua ja sen varaan rakentuvia luontopalveluita voidaan tukea kehittämällä ja ylläpitämällä jo olemassa olevia luontoreitistöjä ja niihin liittyviä digitaalisia palveluita. Yhteistyö perinteisen metsätalouden ja matkailualan kesken on erityisen tärkeää.

Moniarvoistuvan metsänomistajan tavoitteiden huomioiminen metsätaloudessa tulee kasvamaan tulevaisuudessa. On tarpeellista kehittää metsänomistajien ansaintamalleja, joiden avulla matkailualan yritykset pystyvät tarjoamaan metsänomistajille kompensatiota mahdollisesti menetetyistä hakkuutuloista, alueiden käytöstä ja metsänomistajilta saaduista muista palveluista. Toimintaa on myös kehitettävä siten, että luontopalvelut, reitistöt ja palveluja tarjoavat yritykset ovat helposti kansalaisten saavutettavissa. Tulevaisuudessa yhä suurempi osa matkailijoista suuntaa lomamatkansa lähialueille ja kotimaahan.

Puurakentamisen lisäämisessä julkinen puurakentaminen on keskeisessä asemassa. Käytännön tasolla kuntien hankintaosaamisen lisääminen on keskeisintä. Julkisen puurakentamisen lisääntymiseen voidaan vaikuttaa edistämällä puurakentamisen ohjelmien laatimista kuntiin ja vaikuttamalla kuntastrategioiden linjauksiin vähähiilisestä rakentamisesta. Tärkeää on kannustaa kuntia määrittelemään tavoitteet puun käytölle julkisessa palvelu- ja asuntorakentamisessa. Lisäksi on tarpeellista lisätä kuntien kaavoittajien tietoa puurakentamiseen liittyvistä kaavoituksen hyvistä käytännöistä ja puurakentamisjärjestelmien erityispiirteistä. Uudisrakentamisen lisäksi puun käyttöä voidaan lisätä erityisesti korjausrakentamisessa, infrarakentamisessa ja myös maatarakentamisessa. Linkki: [Puurakentamisen kansalliset tavoitteet](#)

Puukerrostalorakentamisessa on valtakunnallisesti merkittävää kasvupotentiaalia. Erityisesti massiivirakenteinen tilaelementtirakentaminen kasvattanee suosiotaan 2020-luvulla. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla on panostettava edelleen teollisen puurakentamisen tuotteiden ja tuotannon kilpailukyvn kehittämiseen. [Rakennusten hiilijalanjäljen arviointimenetelmän](#) käyttöönotto vaatii osaamista, jolla luodaan ympäristöselosteet, kasvatetaan puutuotteiden imagoa ja hyödynnetään esimerkiksi lähipuu -brändiä. Ympäristövaikutusten läpinäkyvyys ja asiakaslähtöisyys asettavat vaatimuksia puutuotteiden kehitykseen. Uusia ratkaisuja tarvitaan mm. kiertotalouteen, digitalisointiin, palveluinnovaatioihin, design-ajatteluun ja jatkojalostukseen. Linkki: [Puutuotealan toimialaraportteja](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla **yhteistyö metsäalan toimijoiden ja tutkimusorganisaatioiden** välillä on runsasta. Useimmat edellistä metsäohjelmaa toimeenpanneet kehittämishankkeet on toteutettu yhteishankkeina, joissa on ollut mukana tutkimusosio. Nopeasti muuttuva maailma tarvitsee uusia ratkaisuja moniin eri kysymyksiin. Yhteistyön tarve uuden luomisessa niin metsän- ja luonnonhoidossa kuin metsäalaan liittyvien elinkeinojen kehittämisessäkin korostuu tulevaisuudessa entisestään. Tulevaisuudessa on tärkeää lisätä metsäalan ja eri tutkimuslaitosten yhteistyötä, jotta tutkimus tukisi metsäohjelman toimeenpanoa ja tavoitteita entistä paremmin.

Etelä- ja keskipohjalaisten metsänomistajien, kansalaisten ja erityisesti nuorison **arvot, tarpeet ja tavoitteet monipuolistuvat** tulevaisuudessa entisestään. Samoin tietoisuus metsäasioista vaihtelee jatkossa nykyistä enemmän. Ohjelmakauden kriittisiä kehityskohteita on erityisesti **nuorille suunnatun metsäviestinnän** kehittäminen ja nuorten saaminen mukaan aktiivisiksi toimijoiksi.

EU:n merkitys metsään liittyviä elinkeinoja ohjaavana tahona kasvaa ohjelmakaudella mm. [Green Deal](#) sopimuksen ja 2020 päivitetävän [EU:n metsästrategian](#) myötä. Ohjelmakaudella on tärkeää huolehtia siitä, että alueen ääni kuuluu myös Brysselissä erityisesti suometsäkysymyksissä. Samoin on tärkeää luoda myös aluetason kontakteja ja yhteistyötä muihin EU-maihin esimerkiksi metsään ja puuhun perustuvien elinkeinojen kehittämiseksi yhteistyössä muiden maiden kanssa.

Koronaviruksen aiheuttaman pandemian vaikutukset metsäalalle ja muuhun yhteiskuntaan ovat tätä ohjelmaa laadittaessa vielä hämärän peitossa. Vaikutukset tulevat todennäköisesti olemaan merkittäviä ja ne saattavat aiheuttaa tarvetta päivittää ohjelman sisältöä. Käytännön toimintaan, esimerkiksi metsänomistajien neuvontaan ja muuhun osallistumiseen, pandemia vaikuttanee ainakin verkon välityksellä tapahtuvan liiketoiminnan, neuvonnan, koulutuksen ja muun yhteydenpidon pysyvänä lisääntymisenä ja sen myötä myös verkon yli tapahtuvan toiminnan lisääntyneenä kehittämistarpeena. Pandemian positiivisena vaikutuksena on näkynyt mm. lisääntynyt lähi- ja luontomatkailu.

Liitynnät muihin kehittämisohjelmiin, maakuntastrategiaan, rahoitusohjelmat ym.

[Kansallinen metsästrategia 2025 päivityksen](#) mukaan (s.82) ”**alueelliset metsäohjelmat** toteuttavat Kansallista metsästrategiaa maakunnissa. Alueellisessa metsäohjelmassa korostuvat maakuntien oma näkemys metsäalan kehittämiskohteista ja niiden **yhteydestä maakuntaohjelmiin ja -strategioihin neuvotellaan maakuntien kanssa**. Ne voivat myös vaikuttaa EU:n rakennerahasto- ja maaseutuohjelmien kehittämishankerahoituksen ohjautumiseen tärkeimpinä pidettäviin elinkeinojen sekä luonnon monimuotoisuuden ja vesiensuojelun hankkeisiin”.

Ohjelmakauden aikana laaditaan **uudet vuonna 2022 voimaan tulevat maakuntaohjelmat** ja niiden toimeenpanosuunnitelmat. Metsäkeskus osallistuu alueen maakuntaohjelmien ja niiden toimeenpanosuunnitelmien valmistelutyöhön ja neuvottelee maakuntien liittojen kanssa maakunta- ja metsäohjelmien yhteensovituksesta ja ohjelmien toteutusyhteistyöstä.

Manner-Suomen maaseutuohjelman korvaava [CAP27 suunnitelma](#) (kansallinen strategia) ja alueelliset maaseutuohjelmat korvaavat **alueelliset CAP-suunnitelmat** valmistellaan vuosina 2020 ja 2021 ja ne astunevat voimaan vuoden 2022 aikana. Maatalous- ja maaseutupolitiikan uudistuksessa korostuvat erityisesti ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, eläinten hyvinvointi sekä uusien viljelijöiden saaminen alalle. Viljelijöiden tulotason ylläpitäminen, maaseudun kehittäminen ja riskienhallinnan kehittäminen ovat myös uudistuksen painopisteitä.

CAP-suunnitelmilla ja alueellisilla metsäohjelmilla on samansuuntaisia painopisteitä ja tavoitteita kuten ilmastonmuutoksen hillitseminen, siihen sopeutuminen ja maaseudun kehittäminen. Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla ohjelmia yhdistää ilmastonmuutoksen hillintään liittyvissä kysymyksissä erityisesti turvemaiden (turv pellot, suometsät) käyttöön liittyvät haasteet ja niiden ratkaiseminen vesiensuojelu mukaan luettuna. Ohjelmia yhdistävät myös metsätalous ja metsään liittyvät muut elinkeinot viljelijöiden ja metsänomistajien tulonlähteenä. Ohjelmia yhdistää myös muu maaseudun elinvoimaa ylläpitävä kehittäminen, kuten alempiasteisen tieverkon kehittäminen, maaseutuyritysten kehittäminen, puurakentamisen lisääminen, lasten ja nuorten metsäsuhteen vahvistaminen, luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen, koulutus- ja työllistymismahdollisuuksien tukeminen lähialueella jne. Siksi onkin tärkeää, että ohjelmat nähdään kokonaisuutena, jolla edistetään maaseudun elinvoimaa ja että **maaseudun kehittämisasiain** ohjataan myös metsäohjelman kehittämistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Vesienhoidon toimenpideohjelmat. Vesienhoidon tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjaviesien tilan heikkeneminen ja pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia kahdeksalla vesienhoitoalueella. Pohjalaismaakunnat kuuluvat Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueeseen ja maakunnille on laajassa yhteistyössä laadittu vesienhoidon toimenpideohjelmat vuosille 2016-2021. Vesienhoidon kolmannen kauden toimenpideohjelmien ja vesienhoitosuunnitelman valmistelun tavoitteena on yhteistyössä metsäsektorin kanssa suunnitella metsätalouden vesienhoidon toimenpiteet vuosille 2022-2027. Toimenpiteet kirjataan alueen vesienhoitosuunnitelmaan, jota käsitellään Valtioneuvostossa vuoden 2021 lopulla. Toimenpiteissä keskeistä on vähentää metsätalouden ravinne- ja kiintoainekuormitusta laajassa yhteistyössä metsäsektorin toimijoiden kanssa.

Pohjalaismaakuntien ilmastoyhteistyö. Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien liitot yhdessä Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten kanssa ovat sopineet yhteistyöstä ilmastoasioissa. Metsäohjelman toimenpiteet tukevat ja täydentävät yhteistyön tavoitteita.

3 Ohjelman tavoitetila ja strategiset linjaukset

3.1 Tavoitetila

Hyvinvointia kestävästi Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsistä

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman tavoitteena on, että alueen metsät tuottavat hyvinvointia kestävästi. Tavoitetilanteessa metsätalous on arvostettua ja siihen perustuvat elinkeinot kannattavia, kokonaiskestäviä ja kehittyviä. Metsien monimuotoisuuden heikkeneminen on pysähtynyt ja metsäluonnon tila paranee. Kaikissa metsätalouden toimissa huomioidaan metsäluonnon monimuotoisuus, vesiensuojelu ja ilmastonäkökohdat. Alueen runsaat suometsät ovat talouskäytössä ja niiden hoito perustuu parhaaseen mahdolliseen tutkimustietoon. Metsäalan toimintaympäristöä kehitetään alueen erityispiirteet ja elinkeinoelämän tarpeet huomioiden. Metsäalaa koskevassa viestinnässä tuodaan faktoihin perustuen esiin metsäalan merkitys ja mahdollisuudet ihmiskunnan suurten haasteiden, kuten ilmastomuutoksen, torjumisessa ja fossiilitaloudesta luopumisessa. Metsänomistajien neuvonnassa lähtökohtana ovat metsänomistajan omat tavoitteet.

Alueen metsät tarjoavat raaka-aineita ja ratkaisuja bio- ja kiertotalouteen siirtymiseen. Metsäenergian kilpailukyky on vahvistunut suhteessa polttoturpeeseen ja nuorten metsien energiapuupotentiaali hyödynnetään mahdollisimman hyvin. Alueen puutuotealan yritykset ovat elinvoimaisia ja kilpailukykyisiä ja niillä on edellytykset kasvaa ja kansainvälistyä. Puurakentamisen osuus lisääntyy erityisesti julkisessa rakentamisessa.

Luonnontuoteala on merkittävä osa elintarvike- ja bioklusteria Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Metsien luonnontuotteet ovat laadukkaita korkean arvolisän vientituotteita ja niiden saatavuus on turvattu kattavalla keruuorganisaatiolla. Alueella on useita tunnettuja luonnontuotebrändejä ja yrityksiä.

Metsäympäristöt ovat keskeinen luontomatkailun, hyvinvoinnin ja virkistyskäytön resurssi, jota hyödynnetään yhteistyössä metsänomistajien ja yritysten sekä muiden toimijoiden kanssa.

Alueella panostetaan erityisesti nuorisolle suunnattuun metsäviestintään ja koulutukseen. Tavoitteena on vahva nuorison luontosuhde ja tietoisuus metsäalan monista mahdollisuuksista myös työllistäjänä. Tavoitteena on myös saada nuoret mukaan aktiivisesti osallistumaan ja viemään metsäviestiä eteenpäin. Nuorison lisäksi alueella panostetaan vahvasti myös metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden koulutukseen sekä metsäalan kehittymistä edistävään tutkimukseen.

3.2 Ohjelman visio ja strategiset linjaukset

Visio: Hyvinvointia kestävästi Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsistä

Strategiset linjaukset:

1. Ilmastoviisas kokonaiskestävä metsätalous ja metsien käytön hyväksyttävyys

Alueen metsätaloudessa huomioidaan kaikki kestävyys-elementit (taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen, ilmasto) ja huolehditaan siitä, että metsätalous on arvostettua ja yleisesti hyväksyttyä. Metsien ja soiden suojelua edistetään vapaaehtoisuuden pohjalta.

2. Suometsät alueen erityisteemana

Suometsiin liittyviä erilaisia tavoitteita ja toimenpiteitä tarkastellaan ja kehitetään alueella kokonaisuutena. Tavoitteena on varmistaa suometsätalouden toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

3. Metsään ja puuhun perustuvien elinkeinojen kehittäminen

Metsäohjelman toimeenpanossa panostetaan metsään ja puuhun perustuvien elinkeinojen kehittämiseen.

4. Sähköisen metsävara- ja luontotiedon hyödyntäminen

Sähköisen metsävara- ja luontotiedon käyttöä kehitetään ja lisätään metsäelinkeinojen edistämässä, luonnonhoidossa, vesiensuojelussa, hiilensidonnassa, metsien suojelussa ja metsätuhojen torjunnassa.

5. Metsien tila- ja omistusrakenteen kehittäminen

Metsänomistajille tarjotaan asiakaslähtöisiä palveluja ja ratkaisuja metsien tila- ja omistusrakenteen ongelmien ratkaisemiseen.

6. Uuden luominen, tutkimus ja kehittämien

Metsäalan ja siihen liittyvien elinkeinojen kehittämiseksi ja uudistamiseksi lisätään käytännön ja tutkimuksen välistä yhteistyötä.

Toimeenpano: Alueellinen metsäohjelma on toimiala- ja hallinnonalarajat ylittävä koko metsäalan yhteinen ohjelma. Ohjelman toimeenpanemiseksi sen valmistelussa mukana olleista tahoista ja muista tarvittavista asiantuntijoista kootaan toimeenpanoryhmät WOOD, NONWOOD ja ENVIRONMENT, joiden tehtävänä on yhteistyössä metsäneuvoston kanssa suunnitella ja toteuttaa ohjelman käytännön toimeenpanoa ja edistää siinä tarvittavaa yhteistyötä.

4 Metsäalan kehittämistavoitteet ja toimenpiteet

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma 2021 - 2025 ja Kansallinen metsästrategia 2025

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelma edistää ja toimeenpanee alueen omien strategisten valintojen ja tavoitteiden lisäksi Kansallisessa metsästrategiassa määritellyjä valtakunnallisia tavoitteita. Kansallinen metsästrategia 2025 sisältää kymmenen hankekokonaisuutta, joista kaksi on ns. läpileikkaavia.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman kehittämistavoitteet ja toimenpiteet on ryhmitelty kansallisen metsästrategian mukaisesti toisiaan täydentäviksi kokonaisuuksiksi. Metsäohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä voidaan tarvittaessa päivittää ohjelmakauden aikana.

4.1 Metsätieto ja alustatalous

Kansallinen metsästrategia: ”Muut hankkeet läpileikkaava hanke parantaa metsä-, luonto- ja ympäristötietoaineistojen saatavuutta, käytettävyyttä ja yhdistettävyyttä muihin tietolähteisiin. Laadukkaat ja ajantasaiset paikkatietoaineistot edistävät digitalisaation kehittymistä ja hyödyntämistä metsäalan työkaluissa ja palveluissa.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa sähköisen metsävara- ja luontotiedon hyödyntäminen on nostettu ohjelman yhdeksi strategiseksi painopisteeksi. Ohjelman painopisteitä ovat myös uuden luominen ja kehittäminen sekä tutkimus. Metsä- ja luontotieto ja digitaaliset ratkaisut kuten alustatalous, tarjoavat loputtomasti mahdollisuuksia kehittää metsäalan eri toimintoja taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ilmastonäkökulmasta parempaan suuntaan.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Metsävaratiedon laadun kehittäminen ja tiedon käytön lisääminen. Erityisenä kehityskohteena alueella on metsänuudistamisen ajankohdan nykyistä tarkempi selvittäminen. Uudistamistiedon ja myös muun toteutustiedon laadun ja saatavuuden parantamiseksi kehitetään yhteistyötä metsäalan eri toimijoiden välillä. Tarkka tieto uudistamisajankohdasta lisää metsävaratiedon käytettävyyttä erityisesti taimikon varhaishoitoon liittyvässä tiedotuksessa metsänomistajille ja taimikonhoidon suunnittelussa toimijoille.
2. Metsävara- ja luontotiedon hyödyntämisen lisääminen ja kehittäminen muussa metsän- ja luonnonhoidon suunnittelussa sekä viestinnässä. Toimenpiteessä kehitetään erityisesti metsän- ja luonnonhoidon toimenpiteiden ja viestinnän kohdistamista paikkatietoa hyödyntämällä sekä paikkatiedon muuta hyödyntämistä, esimerkiksi paikkatiedon käyttöä metsätuhoriskien ennustamisessa ja torjumisessa.
3. Metsävara- ja luontotiedon hyödyntämisen lisääminen operatiivisessa toiminnassa. Erityisenä kehityskohteena on tiedon saatavuuden parantaminen aktivoimalla metsänomistajia luovuttamaan metsävara- ja luontotietojaan toimijoille esim. Metsään.fi -palvelun kautta. Kehityskohteena on

myös metsävara- ja luontotietojen yhdistäminen muihin paikkatietoaineistoihin esimerkiksi puunkorjuun suunnittelun ja toteutuksen helpottamiseksi ja metsien luontoarvojen lisäämiseksi / säilyttämiseksi.

4. Metsänomistajan oman toiminnan tukeminen metsä- ja luontotiedon sekä digitaalisten palvelujen paremman hyödyntämisen avulla. Erityisenä kehityskohteena on Metsään.fi-palvelun käytön aktivointi sekä koulutuksen ja tiedotuksen järjestäminen eri kanavien kautta. Toimenpiteessä on tarpeellista myös selvittää metsänomistajien tavoitteita ja palvelutarpeita, jotta digitaalisilla palveluilla kyettäisiin palvelemaan erilaisia metsänomistajia nykyistä paremmin.

Elinkeinojen kehittämisessä metsä- ja luontotieto sekä alustatalous tarjoavat kasvavat ja kehittyvät mahdollisuudet korkeaan osaamiseen perustuvalla liiketoiminnalla ja uusille liiketoimintamalleille. Paikkatiedon hyödyntämistä ja alustataloutta kehittämällä voidaan vaikuttaa myös ilmastonmuutoksen hillintään kohdistamalla resursseja vaikutukseltaan hyödyllisimpiin kohteisiin.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi WOOD, NONWOOD ja ENVIRONMENT -toimeenpanoryhmissä, jotka kokoontuvat vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Paikkatiedon hyödyntäminen metsätuhoriskien ennustamisessa ja ehkäisemisessä, esim. metsäpalot
- Paikkatiedon hyödyntäminen suometsien kokonaisvaltaisessa hoidossa
- Paikkatiedon hyödyntäminen Metso- ja Helmi-ohjelmaan soveltuvien kohteiden etsimisessä
- Paikkatiedon hyödyntäminen luonnontuotealalla
- Paikkatiedon hyödyntäminen luontomatkailun kehittämisessä

Kehittämishankeideoita:

- Metsäpalojen torjunnan sähköiset paikkatietoratkaisut

4.2 Metsäalan vuorovaikutus ja viestintä

Kansallinen metsästrategia: ”Muut hankkeet läpileikkaavassa hankkeessa rakennetaan moniarvoisen viestinnän ja vuorovaikutuksen avulla luottamusta ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Myös ymmärrys metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä, metsiin perustuvista tuotteista ja palveluista sekä metsäluonnon monimuotoisuudesta ja muista ympäristöhyödyistä paranee hankkeen myötä. Metsäkulttuurinen näkökulma otetaan osaksi metsäalan vuorovaikutusta ja metsistä käytävää keskustelua.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa metsäalan vuorovaikutus ja viestintä ovat tärkeässä roolissa. Tavoitteena on vahvistaa metsäalan positiivista imagoa osana alueelle elintärkeää biotaloutta ja varmistaa metsätalouden laaja hyväksyttävyyys kansalaisten keskuudessa. Tavoitteeseen pyritään jakamalla monikanavaisin keinoin objektiivista tietoa metsäalan tarjoamista monista ratkaisuista mm. ilmastonmuutoksen torjunnassa ja elinkeinojen kehittämisessä alan haasteita ja kehittämiskohteita unohtamatta.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian viestinnän toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Lapsille ja nuorille suunnatun metsäviestinnän lisääminen ja kehittäminen alueella. Toimenpiteessä uudistetaan lapsille ja nuorille suunnattua viestintää ja otetaan käyttöön nuorten käyttämiä viestintäkanavia. Viestinnässä kerrotaan asiapitoisesti metsätaloudesta ja puun käytöstä, metsäalan ratkaisuista ilmastokysymyksissä, metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimisesta sekä metsäalan työpaikoista ja opiskelumahdollisuuksista. Viestintää toteutetaan siten, että lapset ja nuoret otetaan mukaan osallistumaan, tekemään ja kokemaan myönteisiä metsäelämyksiä.

Lasten ja nuorten lisäksi tietoa jaetaan myös opinto-ohjaajille ja opettajille. Toimenpiteessä jalkaudutaan kouluihin ja osallistutaan erilaisiin tapahtumiin, joissa on mahdollista jakaa tietoa ja luoda yhdessä monipuolista tekemistä sekä aikaansaada myönteisiä kokemuksia metsästä ja metsäalasta. Toteutustapana mm. metsäviestintähanke nuorille.

2. Metsänomistajille ja suurelle yleisölle suunnatun viestinnän kehittäminen. Toimenpiteessä viestitään faktoihin perustuen eri kanavien kautta kokonaiskestävästä metsätaloudesta ja sitä sivuavista elinkeinoista. Erityistä huomiota kiinnitetään maakuntalehtien ja muiden maakunnallisten viestintäkanavien kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseen. Viestinnän tavoitteena on lisätä suuren yleisön ymmärrystä metsäalasta, vahvistaa metsäalan positiivista imagoa ja varmistaa metsätalouden laaja hyväksyttävyyys alueen kansalaisten keskuudessa. Tavoitteena on myös tuoda metsänomistajille tasapuolisesti tietoon erilaisia vaihtoehtoja kunkin omia tavoitteita parhaiten tukevista ratkaisuista esimerkiksi metsien käsittelyssä, metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimisessa tai metsien hiilinielujen kasvattamisessa.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi WOOD, NONWOOD ja ENVIRONMENT -toimeenpanoryhmissä, jotka kokoontuvat vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Tämän hankesalkun toteuttamista varten perustetaan myös erillinen nuorisotyöryhmä, esimerkiksi yhteistyössä 4H-järjestön kanssa, suunnittelemaan ja valmistelemaan nuorisoviestinnän toteutusta ja huolehtimaan siitä, että nuorten ääni kuuluu heidän kanssaan tehtävissä toimenpiteissä.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Nuorten ajatuksia metsäalasta

Kehittämishankeideoita:

- Nuoret metsäosaajina ja metsäviestijöinä -hanke

Linkejä:

[Metsien Suomi -viestintäkampanja](#)

4.3 Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito

Kansallinen metsästrategia: ”Metsänhoitoa kehitetään tutkimus- ja kehittämistoiminnan, koulutuksen ja hankkeessa toteutettavien uusien paikkatietotyökalujen avulla, jolloin metsien kasvu lisääntyy ja hiilinielut vahvistuvat. Samalla kasvavat myös kestävätkä hakuumahdollisuudet. Hankkeessa huomioidaan myös luonnon monimuotoisuus ja vesiensuojelu sekä niihin liittyvät ristikkäisvaikutukset. Metsätila- ja omistusrakennetta parantavat toimet tukevat metsien kestävää hyödyntämistä. Uudet kannustejärjestelmät tukevat kestävää ja resurssitehokasta metsän- ja luonnonhoitoa.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla resurssitehokkaassa ja kestävässä metsänhoidossa korostuvat alueen runsaat suometsät metsäohjelman strategisena erityisteemana. Alueen suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuumäärästä n. 40% kertyy suometsistä. Samaan aikaan suometsiin liittyy metsänkäsittelyyn, uudistamiseen, vesitalouteen ja vesiensuojeluun, hiilensidontaan, monimuotoisuuden ylläpitoon ja vahvistamiseen sekä soiden suojeluun liittyviä erityiskysymyksiä. Toinen alueen painopiste tässä teemassa on metsätalouden kannustinjärjestelmien täysimääräinen hyödyntäminen ja kolmas metsien tilus- ja omistusrakenteen kehittäminen.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Suometsätalouden kokonaisvaltainen kehittäminen sekä suometsätalouden arvostuksen nostaminen ja hyväksyttävyyden varmistaminen alueen erityiskysymyksenä.

Toimenpiteessä keskitytään tutkimustiedon perusteella parhaiden mahdollisten menetelmien jalkauttamiseen ja käyttöönottoon turvemaiden metsänkasvatuksessa ja kasvun lisäämisessä, suometsien uudistamisessa, puunkorjuussa, taimikon- ja luonnonhoidossa, vesiensuojelussa sekä suometsien puustojen hiilinielujen kasvattamisessa ja turpeen hiilivarastojen ylläpitämisessä. Suometsätalouden eri toimenpiteitä tarkastellaan suhteessa ilmastohyötyihin sekä vesiensuojelun ja luontolaadun parantamisen tavoitteisiin ja sovitetaan yhteen suometsien eri käyttömuotojen tavoitteita.

Toimenpiteessä kokeillaan, kehitetään ja otetaan käyttöön suometsien kasvupotentiaalista tinkimättä kunnostusohjelmatarvetta vähentäviä suometsien käsittelytapoja kuten tuhkalannoitus, kaistalehakuu, alikasvosten hyödyntäminen ja jatkuva kasvatusta. Tavoitteena on löytää menetelmiä, joilla turvemaametsien pohjavesipintaa voidaan säädellä käytännön metsätaloudessa siten, että kunnostusohjelmatarve on mahdollisimman vähäinen ja maaperän turpeen kasvihuonekaasupäästöt (hiili, metaani) ovat mahdollisimman pienet. Ojitusten ja maanpintaa rikkovien uudistamismenetelmien osalta tavoitteena on kehittää maanmuokkausmenetelmiä ja vesiensuojelurakenteita siten, että kiintoaine- ja ravinnepäästöjä syntyy mahdollisimman vähän. Samalla vältetään pohjaveden liiallisen purkautumisen riskiä, erityisesti paineellisen pohjaveden alueella.

Toimenpiteessä edistetään myös erilaisten metsätalouden kannustinjärjestelmien hyödyntämistä suometsien hoidossa ja kasvun lisäämisessä sekä sovitetaan yhteen myös suometsätalouden ja soidensuojelun toimenpiteitä kuten METSO- ja HELMI-ohjelmien toteutusta.

Toimenpidettä toteutetaan laaja-alaisilla tutkimusta käytäntöön vievillä ja soveltavilla kehittämishankkeilla, jotka kohdistuvat metsäalan toimijoihin ja metsänomistajiin.

2. Metsätalouden kannustinjärjestelmien täysimääräinen hyödyntäminen. Toimenpiteessä aktivoidaan eri keinoin metsänomistajia ja toimijoita hyödyntämään kulloinkin käytettävissä olevia tukimuotoja. Lisäksi toimenpiteessä kehitetään toimintamalleja ja yhteistyötä rahoitusmahdollisuuksista viestimiseen. Kehitettäviä asioita ovat myös rahoituksen hyötyjen ja merkityksen nykyistä parempi avaaminen esimerkiksi metsätalouden kannattavuudelle, luonnon monimuotoisuudelle ja hiilen sidonnalle. Vastuu toimenpiteen toteutuksesta ja siinä tarvittavasta yhteistyöstä on kaikilla metsäalan toimijoilla.
3. Päätoimisen metsänomistuksen edistäminen. Toimenpiteessä edistetään erityisesti uusien isojen yhteismetsien perustamista alueelle, kuolinpesämuotoisen metsänomistuksen määrän vähentämistä, metsänomistajien keski-ikänsä nousun pysäyttämistä ja metsätilojen myyntiä aktiivisille yksityisille toimijoille. Tavoitetta edistetään osana metsänomistajille suunnattuja koulutus- ja tiedonvälityshankkeita.
4. Kaavoituksen ja metsätalouden yhteensovittaminen. Toimenpiteessä lisätään metsäalan, kuntien ja maankäytön suunnittelijoiden vuorovaikutusta ja yhteistyötä kaavaprosessissa ja sen jälkeen. Toimenpiteessä edistetään myös kaavojen metsätalousvaikutusten arviointia ja kehitetään ratkaisuja vaikutusten arviointiin. Lisäksi toimenpiteessä koulutetaan metsänomistajia kaavoituksesta, kaavamerkinnoista ja kaavoitukseen osallistumisesta.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi WOOD -toimeenpanoryhmässä, joka kokoontuu vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Suometsien erilaisten käsittelytapojen pitkän aikavälin kasvihuonekaasuvaikutukset ottaen huomioon EU:n hiilineutraaliustavoite 2050 (*
- Ratkaisut tuhkalannoituksen kohdistamiseen ja moninkertaistamiseen alueella
- Ratkaisut vesiensuojelun tehostamiseen suometsätaloudessa
- Suometsäleimikoiden korjuukelpoisuus, voidaanko satelliitin avulla tuottaa maaperän kosteustietoa?
- Selvitys maapankkitoiminnan käynnistämisen hyödyistä ja kustannuksista metsien tilus- ja omistusrakenteen kehittämisessä (tilusjärjestelyt, tilusvaihdot, yms.) ja esitys toiminnan pilotoinniksi AMO-alueella

*) "Faktoista 70% pitää olla tiedossa, että voidaan tehdä kestävä päätös." Colin Powell, neljän tähden kenraali

Kehittämishankeideoita:

- Suometsähanke/toisiaan tukevia teemahankkeita (wood, nonwood, environment, climate)
- Metsien tila- ja omistusrakenteen kehittämishanke

Linkkejä:

[Tapio Oy:n tiedote Suometsienhoito uudistuu](#)

[Metsäpolitiikkafoorumi: Suometsien hoidossa huomioitava monen tekijän yhteisvaikutukset](#)

[Metsäkeskus: Suometsien hoidon ja kasvatuksen haasteita](#)

4.4 Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus

Kansallinen metsästrategia: ”Talousmetsien luonnonhoitoa kehitetään vaikuttavammaksi ja kiinteämmäksi osaksi jokapäiväistä metsänhoitoa ja metsäpalveluyrittäjyyttä. Luonnonhoitotyöt pyritään toteuttamaan metsätaloustöiden yhteydessä. Paikkatieto ja uudet sovellukset mahdollistavat nykyistä paremmin metsäluonnon monimuotoisuuden, puuntuotannon ja muiden ekosysteemipalveluiden yhteensovittamisen. Metsäpuiden geenivaroista huolehditaan. METSO-ohjelmaa toteutetaan ja sen resursseista huolehditaan ohjelmalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla talousmetsien luonnonhoidossa ja metsäluonnon monimuotoisuuden edistämässä kriittisimmät kehityskohteet liittyvät vesiensuojeluun, suometsien käsittelyyn (toimenpiteet hankesalkussa Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito), soidensuojeluun, lahoppuun määrän kasvattamiseen ja liito-oravan elinympäristöjen turvaamiseen. Elinympäristöistä pienvesistöt ja niiden varsien rehevät alueet ovat metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimpiä elinympäristöjä Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla.

Alueen runsaat puuntuotannossa olevat suometsät on pääosin ojitettu. Ojien kunnostuksen ja metsänkäsitteilyn seurauksena soilta vapautuu kiintoainesta ja ravinteita. Vesistöhaittojen estäminen eri keinoin on yksi osa metsäohjelman strategista suometsä painopistettä. Alueen suometsävaltaisuudesta johtuen myös luonnontilaisten ja luonnontilaisen kaltaisten suometsien suojelu on tärkeä kehityskohde alueella.

Monimuotoisuuden kannalta tärkeän lahoppuun määrä alueella on kehittynyt valtakunnan metsien 12. inventoinnin mukaan parempaan suuntaan. Kuitenkin Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla on edelleen hehtaaria kohden vain vajaat puolet siitä lahoppumäärästä, mitä Etelä-Suomessa on keskimäärin ja vain noin kolmannes siitä, mitä koko Suomessa keskimäärin.

Neljäntenä kehityskohteena alueella on talousmetsien luonnonhoidon ja metsäluonnon monimuotoisuuden kehittämisen valtavirtaistaminen. Tämä pitää sisällään metsäalan toimijoiden ja metsänomistajien koulutuksen sekä riistametsänhoidon, monimetsätyökalujen, METSO-ohjelman toimeenpanon yms. toimien ottamisen osaksi ns. arkimetsänhoitoa. Arkimetsänhoidolla tarkoitetaan metsänhoitoa, jossa luontoarvojen huomioiminen on vakiintunut osa toimijoiden jokapäiväistä toimintaa.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Vesiensuojelu. Toimenpiteessä otetaan tehokkaasti käyttöön nykyiset vesiensuojelun työkalut ja ratkaisut ja kehitetään niitä edelleen. Kehitettäviä asioita ovat esimerkiksi paikkatiedon käytön kehittäminen vesiensuojelutoimenpiteiden suunnittelussa sekä uusien menetelmien kokeileminen, kehittäminen ja käyttöönotto. Toteutustapana toimenpiteessä ovat koulutus, luonnonhoitohankkeet ja kehittämishankkeet.

2. Soiden suojelu ja suoelinympäristöjen kunnostaminen. Toimenpiteessä edistetään Helmi-ohjelman toimeenpanoa alueella jakamalla tietoa ja kouluttamalla metsänomistajia ja metsäalan toimijoita ohjelman mahdollisuuksista vapaaehtoisessa soiden suojelussa ja suoelinympäristöjen kunnostamisessa. Toimenpiteessä laaditaan yhdessä ELY-keskuksen ja metsäalan toimijoiden kanssa suunnitelmia Helmi-ohjelman tiedottamisesta ja markkinoinnista metsänomistajille ja käynnistetään ohjelman mukaisia käytännön toimia alueella.
3. Lahopuun määrän lisääminen. Toimenpiteessä jaetaan metsänomistajille tietoa lahopuun merkityksestä metsäluonnon monimuotoisuudelle ja aktivoidaan sekä metsänomistajia että metsäalan toimijoita tekemään [tekopötkelöitä](#) metsien käsittelyn yhteydessä ja jättämään lahot pysty- ja maapuut paikoilleen puunkorjuussa. Erityisesti lehtipuu on merkityksellistä lahopuuna. Toimenpidettä toteutetaan erilaisin kampanjoin ja osana metsänomistaja- ja toimijakoulutuksia
4. Talousmetsien luonnonhoidon ja metsäluonnon monimuotoisuuden huomioimisen valtavirtaistaminen. Toimenpiteessä aktivoidaan tiedotuksen ja koulutuksen keinoin metsänomistajia ja metsäalan toimijoita ottamaan käyttöön [riistametsänhoidon](#) menetelmiä, [Monimetsä-hankkeessa](#) tuotettuja luonnonhoidon [työkaluja](#) ja [apuvälineitä](#), [kulotusta](#) sekä METSO- ja Helmi-ohjelmien tarjoamat mahdollisuudet osana tavanomaista metsänhoitoa. Metsänkäsittelytapoja ([jatkuva kasvat](#)us, [jaksollinen kasvat](#)us) koskevassa neuvonnassa tarjotaan kullekin metsänomistajalle hänen omia tavoitteitaan tukevaa neuvontaa.

Talousmetsien luonnonhoidon ja metsäluonnon monimuotoisuuden edistämässä otetaan huomioon myös toimenpiteiden ilmasto- ja vesistövaikutukset sekä mahdollisuudet luoda uutta elinkeinotoimintaa ja yrittäjyyttä luonnonhoitohankkeitten suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi ENVIRONMENT -toimeenpanoryhmässä, joka kokoontuu vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Vesiensuojelun uudet menetelmät ja ratkaisut (mm. paikkatiedon hyödyntämismahdollisuudet, vesiensuojelurakenteiden uudet tekniset ratkaisut jne.)

Kehittämishankeideoita:

- Vauhtia luonnonhoitoon -hanke toimijoille ja metsänomistajille (Hankkeen sisältöä esim. tekopötkelö/lahopuun lisäämiskampanja, Monimetsä-hankkeen työkalujen käytön aktivointi, Lajiturva-hankkeen tulosten jalkauttaminen, riistametsänhoidon koulutukset jne.)

Linkejä:

[METSO-ohjelma](#)

[Ympäristöministeriö: Helmi-ohjelma](#)

[Metsäkeskus: Luonnonhoitohankkeet](#)

[Metsäkeskus: Luontolaadun tarkastusraportit](#)

[Metsäteollisuus ry: Lisää lahoppuuta talousmetsiin -toimintaohjelma](#)

[Tapio Oy: Lajiturva-hanke](#)

[Pohjanmaan ravinneratas -hanke: Toimijayhteistyöllä ratkaisuja vesiensuojeluun](#)

[Sahateollisuuden metsäympäristöohjelma](#)

[MTK: Luonnon monimuotoisuusohjelma](#)

[Pohjavesialueet kartalla](#)

4.5 Ilmastokestävä metsätalous

Kansallinen metsästrategia: ”Hankkeella lisätään tietämystä hiilivarastojen ja hiilensidonnan kehittämisestä metsissä sekä metsien ja metsänhoidon vaikutuksista ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Uudet tiedot parantavat metsätalouden ja metsänomistajien riskienhallintaa ja luovat perusteita ilmastonäkökulman aiempaa tehokkaampaan huomioimiseen metsien hoidossa ja käytössä.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman strategisena linjauksena olevaa suometsätaloutta tarkastellaan tässä hankesalkussa ilmastovaikutusten näkökulmasta. Alueen suurimmasta ylläpidettävissä olevasta hakkuumäärästä n. 40% kertyy suometsistä, joten on tärkeää, että suometsissä toteutetut toimenpiteet ovat kestäviä myös ilmastonäkökulmasta. Toinen kehitettävä osa-alue on metsänhoidon tason nostaminen kautta linjan hiilinielujen kasvattamiseksi ja kolmas varautuminen ja sopeutuminen metsänhoidossa ilmastonmuutoksen etenemiseen.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Suometsätalouden harjoittamisen toimintaedellytysten varmistaminen. Toimenpiteessä lisätään tietämystä ja edistetään sellaisten suometsien käsittelytapojen ja toimintamallien käyttöönottoa,

jotka tutkimustiedon perusteella tukevat parhaalla mahdollisella tavalla suometsien kasvihuonekaasu- ja myös vesistö päästöjen vähentämistä erilaisissa metsätalouden toimenpiteissä. Toimenpidettä toteutetaan osana suometsien käsittelyn kehittämishankkeita.

2. Metsänhoidon tason nostaminen alueen metsien hiilinielujen kasvattamiseksi. Toimenpiteessä edistetään ja kampanjoidaan erityisesti taimikon varhahoidon toteutuksen lisäämiseksi tarvetta vastaavalle tasolle sekä uudistamishakkuun jälkeen nopeaan ja laadukkaaseen toimintaan uuden metsän aikaansaamiseksi. Toimenpiteessä edistetään myös aukeiden alojen metsitystä ja suometsien tuhkalannoitusta.
3. Varautuminen ilmastonmuutoksen aiheuttamiin metsätuhoihin. Toimenpiteessä järjestetään metsäalan toimijoille ja metsänomistajille koulutusta ja tietotusta metsätuhoihin varautumisesta ja tuhojen estämisen keinoista käytännön metsätaloustoimenpiteissä. Metsänviljelyssä käytettävien puulajien monipuolistamiseksi, kuusettumisen vähentämiseksi ja sekametsärakenteen lisäämiseksi haetaan ratkaisuja myös hirvikannan vähentämiseen metsänhoidollisesti kestäväälle tasolle.

Sekametsärakenteen suosimisella tuetaan myös metsien biodiversiteettiä ja sopeutumiskykyä metsätuhoihin ja ilmastonmuutokseen. Lisäksi toimenpiteessä päivitetään alueen metsätuhovalmiussuunnitelmia uusia uhkakuvia vastaaviksi. Toimenpidettä toteutetaan erilaisilla kehittämishankkeilla.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi WOOD -toimeenpanoryhmässä, joka kokoontuu vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Taimikonhoidon ja metsänuudistamisen uudet ratkaisut (esim. automatisoidut koneet)
- Metsätuhoihin varautuminen, potentiaalisimmat uhat alueella ja niiden torjunta
- Ratkaisut hirvikannan alentamiseen metsänhoidon kannalta kestäväälle tasolle (esim. kokeilu hirvikoirien irtipidon ja/tai hirvenmetsästyksen jatkoajasta tammikuun loppuun)
- Menetelmät hiilivarastojen ja hiilinielujen kehityksen seuraamiseen alueella

Kehittämishankeideoita:

- Suometsähankkeet
- Metsät ja hiilensidonta kasvuun - hanke
- Metsätuhovalmius kuntoon -hanke

Linkejä

[Tapio Oy: Suometsänhoito uudistuu](#)

[Metsäpolitiikkafoorumi: Suometsien hoidossa huomioitava monen tekijän yhteisvaikutukset](#)

[Luonnonvarakeskus: Talousmetsien puuntuotannon tehostaminen](#)

[Forest.fi: Metsätalouden viisi tapaa lisätä hiilinielua](#)

[Metsäkeskus: Peltoheidot ja suonpohjat metsittämällä hiilinieluiksi](#)

[Metsäkeskus: Metsätuhoihin varautuminen](#)

[Luonnonvarakeskus: Metsätuhot](#)

[Forest.fi: Ilmastonmuutos ja metsänhoito](#)

4.6 Metsätiet ja metsien saavutettavuus

Kansallinen metsästrategia: ”Hankkeen avulla nostetaan tieverkon palvelutasoa ja käytettävyyttä muun muassa paikkatietoa hyödyntämällä. Samalla parannetaan tiekuntien päätöksentekokykyä ja tiekuntien osakkaiden tavoitettavuutta. Hankkeella edistetään myös toimintavarmojen, nopeiden ja tasalaatuisten tietoliikenneyhteyksien saatavuutta koko maassa. Panostukset infrastruktuuriin edistävät metsien monipuolista hyödyntämistä, pelastustehtävien suorittamista, virkistyskäyttöä ja luontomatkailua sekä muuta maaseudun elinkeinotoimintaa.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa metsien saavutettavuuden kehittäminen liittyy erityisesti alempiasteisen tiestön kunnossapidon kehittämiseen ja muun puunkorjuun infran (terminaalit, lastauspaikat, sillat, ratayhteydet) kehittämiseen. Ohjelman yhtenä tavoitteena on yksityisteiden korjausvelan kasvun taittaminen ja pysäyttäminen.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Alempiasteisen tieverkon kunnan parantaminen. Toimenpiteessä kehitetään yksityisteiden tiekuntien hallintoa ja teiden kunnossapitoa ammattimaisempaan suuntaan esim. lisäämällä ja kehittämällä tieisäntäpalveluja sekä kouluttamalla metsätieosaajia laadukkaaseen tiesuunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi toimenpiteessä otetaan käyttöön ja kehitetään digitaalisia palvelualustoja kuten www.tienhoito.fi, joilla helpotetaan tiedon saantia teiden ja siltojen kunnosta ja kunnossapidosta, painorajoituksista yms. Toimenpiteessä laaditaan myös alueelliset

metsätieverkon yleissuunnitelmat ja kartoitetaan siltojen kunto. Toimenpidettä toteutetaan yksityisteiden hallinnon ja kunnossapidon kehittämishankkeilla maakunnallisesti ja paikallisesti.

2. Muun infran kehittäminen. Toimenpiteessä vaikutetaan alueelliseen ja valtakunnalliseen liikenneverkon ja logistiikan suunnitteluun tuomalla metsätalouden alueelliset tarpeet esiin mm. kaavoituksessa sekä rautateitä ja maanteitä koskevissa erilaisissa suunnitteluprosesseissa. Toimenpiteessä aktivoidaan metsänomistajia ja toimijoita myös piennarteiden ja muiden puunkorjuuta helpottavien kulkuyhteyksien ja varastopaikkojen rakentamiseen.

Käynnistettävät toimenpiteet tukevat metsätalouden ja sitä sivuavien elinkeinojen kehittämisen lisäksi myös muiden maaseudun elinkeinojen ja elinolojen kehittämistä sekä vähähiiliseen yhteiskuntaan siirtymistä (mm. rautatiekuljetusten lisääntyminen). Yksityisteiden hallinnon ja kunnossapidon ammattimaistuminen luo uusia työpaikkoja ja elinkeinotoimintaa (mm. [tieisännöintipalvelut](#)) alueelle.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi WOOD -toimeenpanoryhmässä, joka kokoontuu vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Puuvirtaselvitys / puutavarakuljetusten kannalta tärkein alempiasteinen tieverkko Etelä-Pohjanmaalla (Keski-Pohjanmaalla [selvitys](#) jo tehty)
- Metsäautoteiden perusparannustarvekartoitus
- HCT-kuljetusten kehittämistarveselvitys alueella (mm. investointitarpeet siltoihin ja terminaaleihin)
- Yksityisteiden siltakartoitus ja siihen liittyen korjaustoimien aktivointi mm. Digiroad-aineistojen avulla.

Kehittämishankeideoita:

- Yksityistiet kuntoon -hanke/hankkeet
- Ajouraverkostot kartoille -pilotti

Linkejä:

[Suomen metsäkeskus: Tienhoito.fi](http://Suomen.metsakeskus.fi)

4.7 Uudet puupohjaiset tuotteet

Kansallinen metsästrategia: ”Hankkeessa kehitetään uusia metsäbiomassapohjaisia ratkaisuja ja tuetaan niiden kaupallistamista. Toiminta keskittyy erityisesti uusien korkean lisäarvon kuitu- ja selluloosatuotteiden kehittämiseen sekä puun käyttöön puurakentamisessa ja massiivipuutuotteissa. Myös puubiomassan ja sen komponenttien uusia tuotemahdollisuuksia selvitetään. Tuki tutkimus- ja innovaatiotoiminnalle nopeuttaa bio- ja kiertotalouden kasvua.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa korostuvat erityisesti puurakentamiseen ja mekaaniseen puunjalostukseen liittyvät tuotteet ja elinkeinojen kehittäminen sekä bioenergian tuotanto. Turpeen käytön vähentyminen lisää metsäenergian kysyntää ja siihen on tarpeellista varautua erilaisin toimenpitein. Muita metsään/puuhun perustuvia uusia tai kehitettäviä tuotteita ja elinkeinoja käsitellään luontomatkoilua ja luonnontuotealaa koskevassa hankesalkussa.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Puurakentamisen maakunnallisen vision luominen. Toimenpiteessä määritellään yhdessä maakuntien ja kuntien kanssa puunkäyttöä erityisesti julkisessa rakentamisessa koskeva tavoitetilä. Puurakentamisen maakunnallinen visio ohjaa ja auttaa omalta osaltaan maakuntia- ja kuntia toimeenpanemaan kestävä kehitystä ja ilmastonmuutosta koskevia strategioitaan parantaen samalla alueen puutuoteteollisuuden toimintaedellytyksiä ja kehittymismahdollisuuksia.
2. Puutuotealan yritysten kasvun vauhdittaminen tutkimus- ja kehittämishankkeiden avulla. Kehitettäviä asioita ovat mm. puun ekologisuuteen, myönteisiin terveysvaikutuksiin ja hiilen varastointiin perustuvien ominaisuuksien hyödyntäminen myynnissä ja tuotteiden brändäyksessä, uusien liiketoimintamallien, bisnesekosysteemien ja verkostojen kehittäminen sekä osaamiseen, työvoimaan ja koulutukseen liittyvät toimenpiteet.
3. Puupohjaisen bioenergiatoimialan kehittäminen. Toimenpiteessä luodaan edellytyksiä toimiville energiapuumarkkinoille ja liiketoiminnalle mm. tekemällä energiapuun tarvetta ja saatavuutta/potentiaalia koskevat selvitykset, varmistamalla alan osaavan työvoiman saatavuutta ja kehittämällä energiapuun korjuutekniikkaa, korjuun energiatehokkuutta, polttoaineen laatua ja varastointia sekä toimitusvarmuutta. Toimenpiteessä edistetään myös maatilojen energiaomavaraisuutta ja uusien hybridi ym. ratkaisujen käyttöönottoa esimerkiksi viljankuivauksessa ja tuotantorakennusten lämmityksessä.

Käynnistettävät toimenpiteet lisäävät hiilensidontaa pitkäikäisiin puutuotteisiin (puurakentaminen, puutuotteet) ja vähentävät fossiilisten polttoaineiden käyttöä (öljy, turve).

Toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi WOOD -toimeenpanoryhmässä, joka kokoontuu vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Energiapuun tarvekartoitus (turpeen käytön vähentyessä) ja potentiaalilaskelmat jakeittain
- Energiapuun korjuutekniikan kehittäminen

Kehittämishankeideoita, puurakentaminen / puutuoteala:

- Pk-yritysten ympäristöarvot, elinkaarilaskenta ja kiertotalous puutuotteiden kehityksessä ja markkinoinnissa MYYNTIÄ EKOSTI -hanke
- Puutuotteiden brändäys ja asiakaslähtöisyys myynnissä ja markkinoinnissa PUUSTA BRÄNDIKSI -hanke
- Uudet tuote- ja palveluinnovaatiot puutuotealan kehittämisessä INNOVAATIOT PUUTUOTTEILLE -hanke
- Nuorille tulevaisuus puutuotealalla ELÄMÄ RAKENTUU PUULLE -hanke
- Osaamisen kehittäminen digitalisaation, automaation ja kasvustrategioiden osalta PUUTUOTTEIDEN KILPAILUKYKYYN VAUHTIA -hanke
- Ekosysteemien hyödyntäminen puutuotealalla VERKOSTOT ELÄMÄÄN -hanke
- Hybridirakentamisen mahdollisuudet HYBRIDISTÄ KASVUA -hanke
- Julkisen puurakentamisen edistäminen PUUSTA ON MONEKSI -hanke

Kehittämishankeideoita / bioenergia-ala:

- Energiapuun korjuuketjujen kehittäminen (lisää energiapuuta nuoren metsän kunnostuksesta ja hakkuutähteistä)

Linkejä:

[Ympäristöministeriö: Puurakentamisen ohjelma](#)

[Ympäristöministeriö: Vähähiilinen rakentaminen -video](#)

[Luonnonvarakeskus: Puun energiakäyttö lisääntyy](#)

4.8 Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvat muut palvelut

Kansallinen metsästrategia: ”Hankkeessa parannetaan muun muassa uusien työkalujen avulla luontomatkailun, metsien terveys- ja hyvinvointipalveluiden ja luonnontuotealan toimintaedellytyksiä. Uudet arvoketjut ja metsänomistajien ansaintamallit luovat uutta metsiin ja luontoon perustuvaa liiketoimintaa.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa lähtökohtana luontomatkailun, luonnontuotealan ja muiden luontoon perustuvien palvelujen ja tuotteiden kehittämisessä on se, että niiden tuottaminen tuo toimeentuloa ja/tai lisäarvoa myös metsänomistajalle ja että alalle syntyy uutta liiketoimintaa ja uusia yhteistyöverkostoja. Tärkeää on lisätä metsänomistajien, alan yritysten ja tavallisten kuluttajien tietoisuutta metsän tarjoamista mahdollisuuksista elinkeinotoiminnassa ja hyvinvoinnin lähteenä sekä kehittää alan liiketoimintaympäristöä.

Tavoitteena on saada toimialarajat ylittävän yhteistyön avulla enemmän matkailijoita alueelle ja rakentaa toimivat luonnontuotteiden liiketoimintamallit ja toimitusketjut, joilla voidaan vastata sekä kotimaiseen että kansainväliseen kysyntään. Erytystä huomiota kiinnitetään siihen, että alan verkostoihin saadaan mukaan myös isoja yrityksiä (esim. elintarviketeollisuus, kosmetiikkateollisuus, metsäteollisuus, hotelli- ja ravintola-ala jne.), mikä mahdollistaa toimialan nopean kasvun ja myös kansainvälistymisen. Kehittämistoiminnassa otetaan huomioon tuotettavien palvelujen ympäristö ja ilmastovaikutukset. Lisäksi toiminnan kehittämisessä on huolehdittava siitä, ettei aiheuteta tarpeettomia rajoitteita tavanomaisen metsätalouden harjoittamiselle.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään Kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Tietoisuuden lisääminen metsäluontoon perustuvista tuotteista ja palveluista. Toimenpiteessä järjestetään tiedotusta ja koulutusta nonwood-alan mahdollisuuksista metsänomistajille, yrityksille ja metsäalan toimijoille. Lisäksi toimenpiteessä jaetaan tietoa nonwood-alasta suurelle yleisölle lapset ja nuoret mukaan luettuna.
2. Nonwood-elinkeinojen kehittäminen. Toimenpiteessä kehitetään luonnontuotealan, terveys- ja hyvinvointialan (Green Care) sekä luontomatkailun liiketoimintamalleja ja yhteistyöverkostoja, tuotteita, palveluja, brändejä ja liiketoimintaympäristöä. Kehitettäviä asioita ovat esimerkiksi reitistöt/matkailu, logistiikka/luonnontuotteet, sopimukset ja sertifikaatit sekä tutkimus- ja kehittämisympäristöt kuten erilaiset laboratorio- ja testauspalvelut ja niihin liittyvät kone ja laitehankinnat.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi NONWOOD -toimeenpanoryhmässä, joka kokoontuu vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Elintarviketeollisuuden ja luonnontuotealan yritysten yhteistyömahdollisuudet alueella

- Erilaisten metsäbiomassojen ja niiden sisältämien ainesosien kokeilu, testaaminen ja tuotekehitys uusissa tuotteissa (keräilytuotteet, metsäteollisuuden sivuvirrat)
- Paikkatiedon hyödyntämismahdollisuudet luonnontuotteiden keruun organisoimisessa
- Paikkatiedon hyödyntäminen luontomatkailun kehittämisessä (esim. uudet luontokohteet, reitit yms.)

Kehittämishankeideoita:

- Lisätuloja luontomatkailusta -hanke metsänomistajille
- Luontomatkailun kehittämishanke yrityksille
- Terveyttä metsästä -hanke
- Bisnestä luonnontuotteista -hanke
- Kansainvälisellä yhteistyöllä uusia toimintamalleja nonwoodiin
- Ensimmäinen kesätyöpaikka luonnossa (hanke, jossa aktivoidaan nuoria työllistämään itsensä esim. marjojen, kuusenkerkkien yms. keruussa.

Linkkejä

[Luontoyrittäisyys](#)

[Green Care](#)

[Forest.fi: Luontomatkailu yksityismetsissä, esimerkki kehittämishankkeesta](#)

[Centria ammattikorkeakoulu: Luonnontuotteilla maailmanmarkkinoille](#)

4.9 Osaaminen ja koulutus

Kansallinen metsästrategia: ”Hankkeessa edistetään tutkimuksen, elinkeinoelämän ja koulutuksen yhteistyötä muun muassa paikkatiedon, puutekniikan, talousmetsien luonnonhoidon, vesiensuojelun, suo- metsänhoidon, metsätieverkoston ja yrittäjyyden osaamisen kehittämiseksi. Myös metsäalan kuljettajakoulutuksen laatua kehitetään.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa osaamisen ja koulutuksen kehittämisessä korostuu tarve turvata metsäalan osaavan työvoiman saanti alueella ja kehittää metsäalan ja tutkimuksen välistä yhteistyötä. Uuden luominen, kehittäminen ja tutkimus on yksi Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman strategisista linjauksista.

Haasteena alueella on taimikonhoitotöihin tarvittavien metsurien puute, mikä rajoittaa taimikonhoitopalvelujen tarjontaa metsänomistajille. Jotta valtakunnan metsien 12. inventoinnin mukaan

kaikki tarpeelliset taimikonhoitotyöt saataisiin tehdyksi, alueelle tarvittaisiin noin 100 päätoimista metsuria lisää. Viime aikoina alueella on alkanut ilmetä vaikeuksia myös metsätoimihenkilöiden rekrytoinnissa.

Alueella on hyvää yhteistyötä ja kumppanuutta metsäalan ja eri tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden välillä. Tämä luo hyvän perustan kehittää ja uudistaa metsäalaa ja siihen perustuvia elinkeinoja.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Osaavan työvoiman saannin turvaaminen. Toimenpiteessä toteutetaan metsäalan tulevien työvoimatarpeiden ennakointi yhteistyössä alan toimijoiden ja oppilaitosten kanssa. Ennakoinnin tavoitteena on tuottaa tietoa metsäalan koulutusorganisaatioille niiden koulutustarjonnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Tavoitteena on, että yhä useampi alueen nuori hakeutuu metsäalan koulutukseen ja että tarjolla on monipuolisia vaihtoehtoja alan perus- ja jatkokoulutusten suorittamiseen omalla alueella.
2. Ulkomaisen työvoiman hyödyntäminen taimikonhoitotöissä ja/tai maatalouden kausityövoiman käyttäminen metsänhoitotöihin. Toimenpiteessä edistetään ulkomaisen työvoiman hankintaa ja järjestetään työnantajille koulutusta sosiaalisesti kestävästä toimintamalleista ulkomaisen työvoiman käytössä.
3. Tutkimustoiminnan kehittäminen. Tavoitteena on lisätä ja vahvistaa metsäalan ja alueen tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden välistä yhteistyötä ja luoda sitä kautta edellytyksiä metsäalan ja sitä sivuavien alojen uudistumiseen ja kehittymiseen. Toimenpiteessä kehitetään toimintamalleja, joiden avulla alueella tunnistetut metsäalan tutkimus- ja kehittämistarpeet viedään nykyistä systemaattisemmin tutkimusorganisaatioiden tietoon. Vastaavasti kehitetään toimintamalleja, joilla tutkittua tietoa viedään ja sovelletaan käytäntöön alueella esimerkiksi yhteishankkeiden avulla. Toimenpiteen tavoitteena on vaikuttaa myös siihen, että alueella on riittävästi resursseja metsäalan kehittymistä tukevaan tutkimustoimintaan. Toimenpiteessä kehitetään myös kansainvälistä verkottumista, tuodaan alueelle uutta osaamista ja lisätään näkyvyyttä alueen tutkimustoiminnalle.
4. Uuden luominen. Toimenpiteessä järjestetään alan yrityksille ja toimijoille mahdollisuuksia ”out-of-the-box” -tyyppiseen kohtaamiseen eri toimialojen ja tutkimuksen rajapinnoilla. Tällaisia törmäyttämisiä toteutetaan esimerkiksi osana erilaisia kehittämishankkeita. Toimenpiteessä edistetään myös yritysten ja opiskelijoiden välisen yhteistyön lisääntymistä esimerkiksi opinnäytetöiden ja harjoittelujen muodossa. Tavoitteena on, että nuoret tuovat mukanaan uusia ajatuksia ja toimintamalleja alan yrityksiin ja organisaatioihin. Toimenpiteessä edistetään myös oppilaitosten välistä yhteistyötä ja metsäalaa palvelevien koulutusten järjestämistä myös muissa kuin metsäalan oppilaitoksissa.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi WOOD -toimeenpanoryhmässä, joka kokoontuu vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- Metsäalan tulevat työvoima- ja koulutustarpeet Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla
- Toimintamallit metsätoimihenkilökoulutuksen järjestämiseen Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla
- Toimintamallit metsäalaa tukevan koulutuksen järjestämisessä muilla koulutusaloilla, esimerkiksi maanrakennusalan koulutukseen opintokokonaisuus maanmuokkauksesta, kunnostusajituksesta ja vesiensuojelurakenteiden tekemisestä tai ravintola-alan oppilaitokseen kurssi villiyrttiruuista, sosiaali- ja terveystieteiden opintoihin metsän terveysvaikutuksista jne.

Kehittämishankeideoita:

- Osaavaa työvoimaa ja yrittäjyyttä metsäalalle -hanke
- South & Central Ostrobothnian Forest & Science Dates

[Keskeiset seurantamittarit, toimenpiteiden ja vaikuttavuuden seuranta](#) (linkki seurantakoneeseen)

4.10 Kansainvälinen metsäpolitiikka ja EU-vaikuttaminen

Kansallinen metsästrategia: ”Hankkeessa toteutetaan linjaukset, jotka koskevat kansainvälistä metsäpolitiikkaa ja EU-vaikuttamista sekä kansainvälisten liiketoimintamahdollisuuksien edistämistä. Samalla edistetään YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista metsäalalla. Hankkeella pyritään myös turvaamaan metsäalan ja kestävän metsätalouden toimintaedellytykset sekä lisäämään tietoisuutta metsäalan merkityksestä ilmasto- ja energiapolitiikan ratkaisuihin.” [Linkki päivitettyyn Kansalliseen metsästrategiaan 2025](#)

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelmassa kansainvälinen metsäpolitiikka ja EU-vaikuttaminen ovat kytköksissä erityisesti ohjelman strategiaan linjauksiin suometsistä alueen erityiskysymyksenä, elinkeinojen kehittämiseen sekä uuden luomiseen, tutkimukseen ja kehittämiseen.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanossa kiinnitetään kansallisen metsästrategian toimenpiteiden lisäksi huomiota erityisesti seuraaviin kehittämistoimenpiteisiin:

1. Vaikuttaminen kansallisiin ja Euroopan unionin päätöksentekijöihin. Toimenpiteessä tuodaan poliittisten ja muiden päättäjien tietoon alueen metsäalan ja elinkeinoelämän erityispiirteet ja tarpeet, erityisesti suometsätalouteen ja sen toimintaedellytyksiin liittyvät haasteet ja myös alueella tehtävä kehitystyö ja ratkaisut.
2. Kansainvälistyminen. Toimenpiteessä edistetään kansainvälistymistä tukevien EU:n eri rahoitusohjelmien hyödyntämistä alueen yritysten ja elinkeinoelämän kehittämisessä,

luonnonhoidon kehittämisessä sekä metsäalaa tukevan tutkimus- ja kehittämisrahoituksen hankinnassa. Toimenpiteessä käynnistettävien kansainvälisten yhteistyöhankkeiden avulla uudistetaan ja kehitetään esimerkiksi maaseudulla toimivien yritysten liiketoimintamalleja, vaihdetaan osaamista ja tieto-taitoa sekä luodaan edellytyksiä alueen yritysten ja tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden verkostoitumiselle muiden maiden kanssa.

Käynnistettävien toimenpiteiden tarkempaa toteutusta, tarvittavaa yhteistyötä ja muuta hankesalkun toimeenpanoa edistetään metsäneuvoston lisäksi metsäohjelman toimeenpanoryhmissä, jotka kokoontuvat vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa.

Esille nousseita tutkimustarpeita:

- EU:n metsäpolitiikan seuraaminen/ennakointi

Kehittämishankeideoita:

- Maaseudun liiketoimintamallit ja kansainväliset tutkimus- ja osaamisenvaihtohankkeet eri teemoissa (wood, nonwood, environment, climate)

”Yrityksen tuottavuuden pitää parantua vuosittain neljästä kuuteen prosenttiin. Aika ajoin, esimerkiksi kerran kolmessa tai kymmenessä vuodessa, täytyy toteuttaa syvällisempi uudistus. Jos yritys kykenee luomaan uuden liiketoimintamallin, tuottavuus voi parantua kertaheitolla 20-40%”.
Jorma Eloranta, vuorineuvos

Linkkejä

YouTube video: [Lämpöyrittäjyys on suomessa kehitetty liiketoimintamalli](#), joka herättää kiinnostusta maaseutuelinkeinona mm. kaasusta ja öljystä riippuvaisissa maissa.

5 Ohjelman toimeenpano

Metsäkeskuslain mukaan alueellisen metsäneuvoston tehtävänä on laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Metsälain mukaan ohjelmaa tarkistetaan tarpeen vaatiessa. Alueellisen metsäohjelman tarkistamisesta ja sen vaikutusten arvioinnista säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa säätää alueellisen metsäohjelman seurannasta.

Metsäneuvosto päättää vuosittaisista painotuksista ohjelman toteutuksessa ja seuraa metsäohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista myös vuosittain. Metsäohjelman sisältöä voidaan tarvittaessa päivittää ja täydentää ohjelmakauden aikana.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaan metsäohjelman toimeenpanon ja metsäneuvoston työn tueksi perustetaan ohjelman valmistelussa mukana olleista tahoista sekä muista mahdollisesti tarvittavista asiantuntijoista WOOD, NONWOOD ja ENVIRONMENT toimeenpanoryhmät, joiden tehtävänä on kokoontua vuosittain keskustelemaan, valmistelemaan ja seuraamaan ohjelman toimeenpanoa sekä edistämään siinä tarvittavaa yhteistyötä.

Ohjelmaa toteutetaan eri hallinnonalojen ja organisaatioiden käytössä olevien henkilö- ja rahoitusresurssien puitteissa. Metsäalan toimijoiden, yritysten ja metsänomistajien omarahoitus on tärkeä osa ohjelman toimenpiteiden toteutusta. Ohjelman kehittämistoimenpiteiden toteuttamisessa EU:n rakenne- ym. rahastojen tuella toteutettavien kehittämishankkeitten merkitys on erityisen suuri.

6 Ohjelman seuranta

Seuraavissa taulukoissa on ryhmiteltyinä ne tavoitteet tai toimenpiteet, joille on asetettu numeerinen tavoite. Hakkuiden osalta ohjelmassa ei ole asetettu kuutiomäärätavoitetta. Hakuupinta-alat taulukossa kasvatushakkuiden hehtaarimäärä vastaa valtakunnan metsien 12. inventoinnin mukaista metsänhoidollista tarvetta. Uudistushakkuiden hehtaarimäärä vastaa 82 vuoden kiertoaikaa Etelä-Pohjanmaalla ja 116 vuoden kiertoaikaa Keski-Pohjanmaalla. Kiertoajat on johdettu ohjelma-alueen metsien nykyisestä

kehitysluokkarakenteesta suhteessa puuntuotannolliseen tavoitejakaumaan. Etelä-Pohjanmaan tavoitteisiin sisältyy maakuntaan liittynyt Isokyrön kunta.

6.1 Hakkuupinta-alat, seuranta

Hakkuiden osalta ohjelmassa ei ole asetettu kuutiomäärätavoitetta. Hakkuupinta-alat taulukossa kasvatushakkuiden hehtaarimäärä vastaa valtakunnan metsien 12. inventoinnin mukaista metsänhoidollista tarvetta. Uudistushakkuiden hehtaarimäärä vastaa 82 vuoden kiertoaikaa Etelä-Pohjanmaalla ja 116 vuoden kiertoaikaa Keski-Pohjanmaalla. Kiertoaikat on johdettu ohjelma-alueen metsien nykyisestä kehitysluokkarakenteesta suhteessa puuntuotannolliseen tavoitejakaumaan.

Taulukko 1. Hakkuupinta-alojen seuranta

Hakkuupinta-alat	Hehtaaria/vuosi, Etelä-Pohjanmaa	Hehtaaria/vuosi, Keski-Pohjanmaa
Avohakkuu	10 200	2 500
Luontainen uudistaminen	1 020	300
Eri-ikäisrakenteinen metsänkäsittely	2 450	800
Ensiharvennus	16 980	7 520
Muu harvennus	9 640	2 740
Ylispuiden poisto	1 050	740
Hakkuut yhteensä	41 340	14 600

6.2 Metsänviljelytavoitteet

Metsänviljelytavoitteet sisältävät uudistushakkuun jälkeen tapahtuvan uuden metsän istutuksen ja kylvön sekä muiden aukeiden alojen metsittämisen tavoitteen. Muita aukeita aloja ovat esimerkiksi turvesuonpohjat ja maatalouskäytön ulkopuolella olevat metsitykseen soveltuvat peltoheidot.

Taulukko 2. Metsänviljelyn tavoitteet

Metsänviljely	Tavoite hehtaaria/ vuosi, Etelä-Pohjanmaa	Tavoite hehtaaria/ vuosi, Keski-Pohjanmaa
Istutus, uudistushakkuun jälkeen	7 150	1 750
Kylvö, uudistushakkuun jälkeen	3 060	750
Metsitys, aukeat alat (10% potentiaalista ohjelmakauden aikana)	120	35
Metsänviljely yhteensä	10 330	2 535

6.3 Suometsien hoidon tavoitteet

Suometsien hoidolla tarkoitetaan suometsien kunnostusojitusta, terveyslannoitusta ja tuhkalannoitusta. Taulukossa on erikseen työläjien kokonaistavoite ja tavoite valtion tuella tehtäville töille.

Taulukko 3. Suometsien hoidon tavoitteet

Suometsien hoito	Tavoite hehtaaria / vuosi, Etelä-Pohjanmaa	Tavoite hehtaaria / vuosi, Keski-Pohjanmaa
Kunnostusojitus, kokonaistavoite	4 900	2 200
Kunnostusojitus, valtion tuella	2 350	1 012
Terveyslannoitus (ravinnehäiriö), kokonaistavoite	110	106
Kasvatuslannoitus (soiden tuhkalannoitus), kokonaistavoite	800	342
Suometsien tuhkalannoitus, valtion tuella (sis. terveyslannoituksen)	910	449

6.4 Metsäteiden rakentamisen tavoitteet

Metsäteiden rakentamisella tarkoitetaan vanhojen metsäautoteiden perusparantamista ja uusien metsäteiden rakentamista. Taulukossa on erikseen työlajien kokonaistavoite ja tavoite valtion tuella tehtäville töille.

Taulukko 4. Metsäteiden rakentamisen tavoitteet

Metsäteiden rakentaminen	Tavoite kilometriä / vuosi, Etelä-Pohjanmaa	Tavoite kilometriä / vuosi, Keski-Pohjanmaa
Metsätien perusparannus (kokonaistavoite)	155	50
Metsätien perusparannus, valtion tuella	100	20
Metsätien rakentaminen, kokonaistavoite	10	5
Metsätien rakentaminen, valtioneualla	5	1
Metsäteiden rakennus- ja perusparannustarve yhteensä	170	55

6.5 Metsänhoitotöiden tavoitteet

Metsänhoitotöillä tarkoitetaan taimikonhoitotöitä ja nuoren metsän kunnostustöitä. Taulukossa on erikseen työlajien kokonaistavoite ja tavoite valtion tuella tehtäville töille.

Taulukko 5. Metsänhoitotöiden tavoitteet

Metsänhoitotyöt	Tavoite hehtaaria / vuosi, Etelä-Pohjanmaa	Tavoite hehtaaria / vuosi, Keski-Pohjanmaa
Taimikon varhaishoito, kokonaistavoite	8 070	2 790
Taimikon varhaishoito, valtion tuella	4 030	1 318
Taimikonhoito, kokonaistavoite	5 100	1 500
Nuoren metsän hoito, kokonaistavoite	3 580	1 300
Taimikon ja nuoren metsän hoito yhteensä, valtion tuella	8 725	2 805

6.6 Luonnonhoitotöiden tavoitteet

Luonnonhoitotöillä tarkoitetaan metsätalouden ympäristötukisopimusten pinta-alaa, elinympäristöjen kunnostamishankkeiden määrää sekä vesiensuojelu- ja kulotushankkeiden määrää. Lisäksi lahoppuun määrä on valittu ohjelma-alueen erityiseksi seurattavaksi mittariksi.

Taulukko 6. Luonnonhoitotöiden tavoitteet

Luonnonhoito	Tavoite Etelä-ja Keski-Pohjanmaa yhteensä
Ympäristötuki	105 hehtaaria vuodessa
Elinympäristöjen hoitohankkeet valtion tuella	Kolme (3) hanketta ohjelmakaudella (n. 5 hehtaaria/vuodessa)
Vesiensuojeluhankkeet valtion tuella	10 hanketta ohjelmakaudella
Kulotushankkeet valtion tuella	Yksi (1) hanke vuodessa
Lahoppuun määrä / hehtaari	Seurataan kehitystä

6.7 Metsäenergian käytön tavoitteet

Metsäenergialla tarkoitetaan energiakäyttöön kerättävää kuitupuuksi kelpaamatonta pienpuuta ja hakkuutähteitä.

Taulukko 7. Metsäenergian käytön tavoitteet

Metsäenergian käyttö	Etelä-Pohjanmaa, 1 000 m ³ /v	Keski-Pohjanmaa 1 000 m ³ /v
Hakkuutähteet	130	50
Pienpuu	265	100

6.8 Julkisen puurakentamisen tavoitteet

Julkisella puurakentamisella tarkoitetaan esimerkiksi kouluja, päiväkoteja ja muita julkisia rakennuksia. Tavoitteessa seurataan uusien puurunkoisten julkisten rakennusten osuutta käynnistyvistä uusista rakennushankkeista.

Taulukko 8. Julkisen puurakentamisen tavoitteet

Julkinen puurakentaminen	Tavoite, Etelä-Pohjanmaa	Tavoite, Keski-Pohjanmaa
Puurunkoisten osuus uusista julkisista rakennuksista (esim. koulut, päiväkodit) vuonna 2025	60%	60%

6.9 Muut seurattavat mittarit

Tavoitteellisten mittareiden lisäksi ohjelman vaikuttavuutta seurataan myös muilla mittareilla aina kun tietoa on saatavilla. Seurattavat muut mittarit ovat:

Metsänhoito

- Puuston kasvu (Luke)
- Hakkuukertymä, *Lähde Luke Metsätilastot* vertailuna SY
- Hakkuut hakkuutavoittain, *Lähde Smk mki-seuranta*
- Taimikoiden laatuluokitus, Luke VMI

Metsätilarakenne

- Yli 50 hehtaarin suuruisten yksityisten metsätilojen ja yhteismetsien osuus metsien kokonaispinta-alasta
- Metsänomistajien keski-ikä
- Kuolinpesien metsäpinta-alaosuus (%) kaikista yksityismetsistä

Metsänomistamisen kannattavuus, Lähde Luke Metsätilastot

- Yksityismetsien puuntuotannon sijoitustuotto
- Bruttokantorahatut puutavaralajeittain (aikasarja maakunnittain, maakuntien vertailu, bruttokantorahatut omistajaryhmittäin)
- Yksityismetsätalouden liike-tulos, €
- Yksityismetsätalouden liike-tulos, €/ha (aikasarja maakunnittain, maakuntien vertailu)

Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus

- METSO:n toteutusmäärät/vuosi maakunnittain, *Lähde METSO-tilannekatsaus Luke* (palvelualueen luonnonhoidon asiantuntija kerää)
- Metsiensuojelu, suojeluluokittain ha, *Lähde Luke tilasto*
- **Kuolleen puun määrä, VMI (seurataan säännöllisesti Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla, palvelualueen luonnonhoidon asiantuntija kerää)**
- Luontolaadun tarkastustulokset ja kevennetty tarkastus *Lähde Smk Lula-seuranta*, palvelualueen lh-asiantuntija kerää
- Tarkastettujen luontokohteiden lukumäärä ja keskimääräinen pinta-ala (kpl ja ha)
- Luontokohteiden ominaispiirteiden säilyminen yksityismetsien hakkuissa (% luontokohteen p- alasta)
- Säästöpuuston laatu yksityismetsien hakkuissa (%-jakauma avohakkuualoista)
- Säästöpuuston määrä ja arvo yksityismetsien hakkuissa (m³/ha, kpl ja €)
- Vesiensuojelun laatu teollisuuspuun korjuussa (%-jakauma hakkuualoista)
- Vesiensuojelun laatu maanmuokkauksessa (%-jakauma muokkausaloista)

Ilmastoviisas metsätalous - hiilitaseet, hakkuut ja käyttö

Ilmasto

- Hiilitaselaskelmat maakunnittain, *Lähde Luken vuoden 2020 laskelma*

Hakkuut

- Puuston poistuma ja kasvu, *Lähde Luke Vmi- ja Metsätilastot*
- Raakapuun kokonaiskäyttö ja käyttö metsäteollisuudessa (m³), *Lähde Luke Metsätilastot*
- Energian kokonaiskulutus ja puupohjaisen energian osuus energian kokonaiskulutuksesta

Uudet puupohjaiset tuotteet,

- Teollinen puurakentaminen (€)
- Puurakentamisen liiketoiminta (€)

Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvat muut palvelut

Luontomatkailu

- Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijämäärät ja valtion maille kohdistuvien eräpäivien lukumäärä. *Lähde Metsähallituksen asiakastietojärjestelmä*

Luonnontuoteala ja muut ekosysteemipalvelut

- Luonnontuoteliiketoiminnan liikevaihto, *Lähde: TEM, toimialaraportti*
- Muiden ekosysteemipalveluiden liikevaihto, *Lähde: TEM, toimialaraportti*
- Luomusertifioitu pinta-ala, *Lähde: Ruokavirasto*

Osaaminen ja koulutus

Osaaminen

- metsäalan peruskoulutuksen uudet opiskelijat maakunnittain eri opintoasteilla (ammattillinen peruskoulutus, ammattikorkea ja yliopisto (perustutkinnot) *Lähde Tilastokeskus [Tutkintotavoitteisen koulutuksen opiskelijat ja tutkinnot koulutusalueen ja koulutuksen mukaan, 2000-2017](#)*

Nuoret

- Metsällisiin tapahtumiin osallistuneiden lasten ja nuorten määrä (*Lähde: PEFC sertifikaattiseuranta*)

Metsäalan aluetalousvaikutukset (*Lähde Tilastokeskus, Kansatalouden tilinpito: Aluetilinpito, 30 toimialaa*)

Metsäsektorin työlliset:

- massa- ja paperiteollisuudessa
- puutuoteteollisuudessa
- metsätaloudessa

Metsäsektorin tuotos, (aikasarja maakunnittain b. maakuntien vertailu)

- massa- ja paperiteollisuudessa
- puutuoteteollisuudessa
- metsätaloudessa

Metsäsektorin arvonlisäys (aikasarja maakunnittain ja maakuntien vertailu)

- massa- ja paperiteollisuudessa
- puutuoteteollisuudessa
- metsätaloudessa

7 Liitteet

Liite: Ohjelman vaikutusten ulkoinen arviointi 5.6.2020

Arviointiryhmä:

Pentti Kananoja, SLL Pohjanmaan piiri
Markus Nissinen, MTK
Arto Lammi, UPM
Paula Jylhä, Luke
Sanna Joensuu-Salo, SeAMK Oy
Hanna Honkaniemi, 4H ry.
Juha Rutanen, HY Ruralia
Henna Vuotila, metsänomistaja

Arvioinnissa käytettyjen merkkien selitykset

Voimakkaasti myönteinen vaikutus: ++
Myönteinen vaikutus: +
Ei vaikutusta: 0
Kielteinen vaikutus: -
Voimakkaasti kielteinen vaikutus: --

Metsätieto ja alustatalous

Taloudelliset vaikutukset (++) : Paikkatiedon ja digitaalisen metsävara- ja luontotiedon käytön lisäämisellä on merkittävän suuri taloudellinen merkitys toiminnan tehostumisen ja järkevöittämisen myötä. Puuntuotannon kannattavuus paranee, kun metsänomistajien tietämys hakkuumahdollisuuksista ja hoitotarpeista lisääntyy ja heidän mahdollisuutensa käyttää metsää monipuolisesti omien tavoitteidensa mukaan lisääntyy. Taloudelliset vaikutukset näkyvät parempana metsänhoitona, mikä vaikuttaa myös puun saatavuuteen.

Ekologiset vaikutukset (++) : Hyvällä metsävaratiedolla saadaan huomioitua paremmin myös metsien ekologinen kehittäminen ja luontoarvot. Metsävaratietojen tarkentuminen edesauttaa erilaisten metsänhoitotapojen soveltamista, säilyttää luonnon monimuotoisuutta ja edistää sopivien Metso- ja Helmi-kohteiden etsimistä. Alustatalous luo mahdollisuuksia uusille innovaatioille, jotka voivat merkittävästi lisätä ekologistia vaikutuksia kaikilla metsätalouden sektoreilla.

Sosiaaliset vaikutukset (+) : Metsävaratietojen avulla voidaan löytää metsien virkistys-, terveys- ja hyvinvointivaikutuksia tarjoavia kohteita. Sosiaalisia vaikutuksia syntyy, kun metsänomistajat saadaan mukaan alustatalouden kehittämiseen. Tiedon avulla osaaminen lisääntyy ja toimeentulomahdollisuudet laajentuvat.

Kulttuuriset vaikutukset (+) : Metsävaratietojen kehitys auttaa säilyttämään kulttuuri- ja perinneympäristöjä tuleville sukupolville ja vaikuttaa tulevien sukupolvien mahdollisuuksiin hyödyntää metsää. Virkistys- ja kulttuurikohteiden säilyminen ja esilletulo vahvistavat metsänomistajien ja kansalaisten metsäsuhdetta.

Epävarmuustekijät: Poliittisen tahdon ja rahoituksen löytyminen metsävaratietojen keräämiseen ja ylläpitoon. Metsänomistajat saattavat olla haluttomia luovuttamaan metsävaratietojaan. Osaamisvajeet paikkatiedon täysimääräisessä hyödyntämisessä. Saadaanko kaikki metsä- ja luontotoimijat sekä metsänomistajat mukaan? Tiedon vaikutus erityisesti nuorten ikäluokkien metsänhoitoon epävarmaa.

Metsäalan vuorovaikutus ja viestintä

Taloudelliset vaikutukset (++) : Hyvin suunnattu viestintä eri ikäryhmille lisää metsien taloudellisten toimenpiteiden hyväksyttävyyttä. Tasapuolinen viestintä metsänhoidon eri muodoista ja tavoista parantaa myös taloudellisia tuloksia. Taloudelliset vaikutukset näkyvät myös pitkällä aikavälillä, jos nuoret kouluttautuvat metsäalalle (uudet yritykset ja työpaikat).

Ekologiset vaikutukset (+) : Viestinnän avulla ihmiset aktivoituvat vaikuttamaan omaan metsä- ja luontoympäristöönsä, mistä seuraa myönteisiä ekologisia vaikutuksia. Tieto luontoarvoista ja metsien merkityksestä ekosysteemipalvelujen tuottajana edistää metsätalouden ekologista kestävyttä ja hyväksyttävyyttä.

Sosiaaliset vaikutukset (++) : Sosiaaliset vaikutukset tulevat erityisesti nuorten oppimisen kautta - suhde metsään syvenee. Nuoret saadaan kiinnostumaan metsästä, mikä turvaa tulevaisuuden tekijät metsiin ja omistajiksi. Luonnon monimuotoisuuden esiintuominen viestinnässä ja metsän viihtyvyys- ja terveysvaikutukset parantavat alan imagoa.

Kulttuuriset vaikutukset (+) : Merkittävin vaikutus on nuorten ja tulevien sukupolvien metsä- ja luontotiedon, luontosuhteen ja ympäristötoimijuuden lisääntyminen. Myös metsien käsittelykulttuuri vahvistuu ja metsän arvostus sekä virkistyskäyttö lisääntyvät. Ymmärrys metsätalouden merkityksestä lisääntyy.

Epävarmuustekijät: Nykyiset hakkuumenetelmät (avohakkuut) vaikeuttavat viestintää metsäalan yleisen hyväksyttävyyden lisäämiseksi. Epävarmaa on myös viestinnässä onnistuminen: Millaiset vaikuttajat nousevat esiin mediatulvasta, mitkä trendit yhteiskunnassa saavat valtaa? Nuorten tietoisuuden lisääminen on erittäin tärkeää mutta haastavaa, faktoja on vaikea saada läpi. Suometsien osalta haasteellista löytää oikeat argumentit (tutkimustiedon vähäisyys).

Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito

Taloudelliset vaikutukset (++) : Suometsien merkitys alueella on suuri ja niihin panostaminen tuo merkittävää taloudellista tulosta. Erilaisten kannustinjärjestelmien tehokas hyödyntäminen parantaa metsätalouden kannattavuutta. Vaihtoehtoiset metsän käsittelytavat voivat säästää hoitokustannuksia. Myönteisiä taloudellisia vaikutuksia saadaan aikaan myös ehkäisemällä tilojen pilkkoutumista.

Ekologiset vaikutukset (+) : Eri rahoitusmuotojen tehokas hyödyntäminen parantaa metsien ekologista tilaa ja jättää luonnon kannalta arvokkaat kohteet käsittelyn ulkopuolelle. Uudet menetelmät suometsien hoidossa voivat ylläpitää ja kehittää luonnon monimuotoisuutta, hiilensidonta ja parantaa vesistöjen tilaa. Metsänhoidon menetelmien kehittäminen ja niistä tiedottaminen edistävät metsätalouden ekologisten vaikutusten hallintaa. Päätoiminen metsänomistus voi vahvistaa osaamista laadukkaisiin toimintatapoihin.

Sosiaaliset vaikutukset (+): Viihtyvyyden paraneminen, jos vältetään isoja avohakkuuita ja hoidetaan metsää monikerroksellisenä ja monilajipuustoisena. Suojeltavien luontoarvojen tunnistaminen ja vaaliminen parantavat virkistyskäytön edellytyksiä ja lisäävät hyvinvointia. Metsän täysimääräinen hyödyntäminen tuo työpaikkoja ja sitä kautta hyvinvointia.

Kulttuuriset vaikutukset (+): Metsien hoidon jatkuvuus myös tuleville sukupolville säilyy katkeamattomana. Metsät säilyvät aktiivisessa, aluetta hyödyttävässä käytössä.

Epävarmuustekijät: Suometsiin liittyvät poliittiset päätökset ja ilmastopolitiikka. Suometsien vaihtoehtoiset hoitotavat voivat olla haasteellisia ottaen tehokkaasti käyttöön mm. kustannussyistä. Korostuvatko taloudelliset hyödyt ekologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen hyötyjen kustannuksella? Päätoimisen metsänomistuksen lisääntymisen sosiaalisista vaikutuksista ei ole tietoa.

Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus

Taloudelliset vaikutukset (0): Toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset voivat olla metsänomistajalle negatiiviset - yhteiskunnan on oltava mukana kustannusten maksamisessa. Taloudelliset kannustimet metsänomistajalle edistävät suojelutoimenpiteiden toteutumista (mm. Metso- ja Helmi-ohjelmat). Jatkuva kasvatusta hakkuumenetelmänä voi tuoda hakkuuiden piiriin metsiä, joita ei muuten hakattaisi. Luonnonhoidon ja monimuotoisuuden huomioiminen voi aktivoida uusia metsänomistajia metsien käyttöön. Toimintatapojen kehittäminen voi tuoda myös kustannussäästöjä. Luontomatkaillun toimintaedellytykset paranevat.

Ekologiset vaikutukset (++)): Metsien monimuotoisuus lisääntyy. Soiden hiilensidonta ja vedensidontakyky/tulvien ehkäisykyky lisääntyy. Koko ekosysteemi ihminen mukaan luettuna hyötyy. Ympäristö- ja luontotietoisuus lisääntyy ja tieto toimenpiteiden tarpeista ja vaikutuksista kasvaa. Monimetsä-toimintamalli lisää luonnonhoitoa. Metsänomistajat aktivoituvat toimenpiteisiin, joilla voidaan vaikuttaa vesien tilaan ja luonnon monimuotoisuuteen.

Sosiaaliset vaikutukset (+): Vesiensuojelutoimenpiteet, soiden ja muiden arvokkaiden luontokohteiden suojeleminen ja ennallistaminen lisäävät ihmisten viihtyvyyttä metsissä ja muussa luonnossa. Metsien terveysvaikutukset lisääntyvät. Riistametsät ja riistakosteikot parantavat riistan elinympäristöjä ja mahdollistavat metsästyksen harrastamisen. Mahdollisuudet ja kiinnostus metsien virkistyskäyttöön lisääntyvät. Koulutus lisää tietoa ja edistää metsätalouden kestävyttä.

Kulttuuriset vaikutukset (+): Jokamiehen oikeuksien hyödyntäminen lisääntyy. Monimuotoisuuden lisääntyminen mahdollistaa luontosuhteen kehittymisen. Metsän virkistyskäyttömahdollisuudet paranevat tuleville sukupolville. Luontosuhteen kehittyminen aktivoi ihmisiä. Luonnon huomioiminen parantaa metsätalouden harjoittamisen yleistä hyväksyttävyyttä. Metsän pitkä historia suomalaisten elämässä jatkuu tulevaisuuteen, kun mukaan tuodaan uudet tutkimustulokset ja teknologian kehittämät menetelmät.

Epävarmuustekijät: Saadaanko ohjelman hyvät tavoitteet muutettua konkreettiseksi toiminnaksi metsäluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi? Onnistutaanko monimuotoisuuden valtavirtaistamisessa ja saadaanko metsätoimijat yhdessä suojelun taakse sulkematta pois hyvää metsätaloutta? Poliittinen päätöksenteko vaikuttaa suojelun rahoitukseen. Suojelun metsänomistajalähtöisyyden toteutuminen.

Ilmastokestävä metsätalous

Taloudelliset vaikutukset (+): Puuntuotanto ja hiilinielu lisääntyvät oikea-aikaisilla metsänhoitotoimenpiteillä. Aukeiden alojen metsitys lisää metsän kasvua/tuottoa. Kasvatettavien puulajien monipuolistaminen ja sekametsien suosiminen vähentävät myrskytuhojen ja tuhohyönteisten aiheuttamia tappioita. Taloudelliset vaikutukset näkyvät metsien arvon säilymisessä (metsätuhojen estäminen) ja elinkeinojen turvaamisessa. Suometsätalouden uudet ratkaisut (jatkuvapeitteinen kasvatustapa) voivat vähentää esim. uudistamis- ja metsänhoitokustannuksia.

Ekologiset vaikutukset (++) Toimenpiteillä paljon ekologisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, säilymiseen ja ilmastomuutoksen torjumiseen. Sekametsärakenne ja puulajien monipuolistaminen parantavat monimuotoisuutta. Suometsien hiilipäästöt vähenevät, vesistökuormitus pienenee, biodiversiteetti lisääntyy. Tuhkalannoitus kunnostusojituksen korvaajana parantaa vesien tilaa ja lisää metsän hiilinielua.

Sosiaaliset vaikutukset (+): Ilmaston lämpenemisen hillitseminen edesauttaa ihmisten viihtyvyyttä ja terveyttä sekä lisää turvallisuutta. Sosiaaliset vaikutukset liittyvät erityisesti oppimiseen ja uusiin toimintatapoihin. Yhteisöllisyys lisääntyy ja Ilmastoahdistus vähenee, harrastusmahdollisuudet säilyvät (metsästys).

Kulttuuriset vaikutukset (+): Toimenpiteet varmistavat metsien säilymisen myös tuleville sukupolville ja uudenlaisen metsäkulttuurin syntyminen. Suuren yleisön ymmärrys ilmastoviisaasta metsänhoidosta lisääntyy.

Epävarmuustekijät: Ilmastopolitiikka, esim. EU:n päätökset hiilinielujen laskentaperiaatteista. Metsien hakkuiden / suhdanteiden vaikutukset päästöihin. Ilmaston lämpenemisen vaikutukset esim. puunkorjuuseen ja metsätuhojen lisääntymiseen (myrskyt, tuhohyönteiset). Tutkimustietoa liian vähän erityisesti turvemaametsien ilmasto- ja vesistö päästöistä.

Metsätiet ja metsien saavutettavuus

Taloudelliset vaikutukset (++) Taloudelliset vaikutukset näkyvät puunhankintakustannusten alenemisena (maantie- ja rautatieinfra) ja metsien parempana hoitona ja sitä kautta kerrannaisvaikutukset mm. yritystoiminnalle ovat merkittävät. Suunnitelmallisella tieverkon parantamisella ja paikallisella osallistamisella tehostetaan tieverkon taloudellisia hyötyjä ja metsien saavutettavuutta. Turvaa hakkuumahdollisuuksien hyödyntämisen ja teollisuuden puuhuollon, alemman tieverkoston kunto tärkeä muillekin maaseudun elinkeinoille. Lisää palveluyrittäjyyttä ja tuo kustannussäästöjä.

Ekologiset vaikutukset (++) Voidaan valita ekologiselta kannalta paras kuljetusmuoto ja kulutetaan vähemmän fossiilisia polttoaineita, parantuvat yhteydet pienentävät päästöjä.

Sosiaaliset vaikutukset (+): Hyvällä tieverkolla turvallisuus paranee. Metsätiet mahdollistavat tarvittaessa esim. palo- ja pelastustoimen nopean paikalle pääsyn metsäpalo-, etsintä- ja muissa onnettomuustapauksissa. Uudet digitaaliset palvelualustat liittyvät osaamisen kehittämiseen ja palveluiden turvaamiseen.

Kulttuuriset vaikutukset (+): Jokamiehen oikeuksien hyödyntäminen paranee. Metsäteitä pitkin on helppo päästä metsään ja siten lähentää ihmisiä luontoon. Myös metsästäjien on helppo päästä metsästyiskohteeseensa. Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet paranevat.

Epävarmuustekijät: Tukeeko politiikka jatkossa maaseudun liikenneolojen ja rautatieinfran kehittämistä? Koronakriisin/taantuman vaikutukset tierahoihin. Suupohjan radan mahdollisen lopettamisen vaikutukset. Saadaanko tiekunnat aktivoitua usein kalliisiin tieinvestointeihin?

Uudet puupohjaiset tuotteet

Taloudelliset vaikutukset (++) : Metsätalouden kerrannaisvaikutukset aluetalouteen lisääntyvät. Alueen huonekalu- ja puutuoteteollisuuden keskittymä kehittyy. Energiapuun hankinta ja käyttö luovat maatalouteen sivuelinkeinoja ja uusia metsäpalveluyrittäjiä. Taloudelliset vaikutukset ovat merkittävät yritysten menestymisen, kasvun ja uuden liiketoiminnan ja työpaikkojen kautta. Puurakentamisen lisääntymisen ja puun uusien käyttötapojen taloudelliset vaikutukset alueelle voivat olla tulevaisuudessa mittavat.

Ekologiset vaikutukset (++) : Metsäenergian käytön lisääntyminen korvaa fossiilisilla polttoaineilla tuotettua energiaa ja vähentää päästöjä ilmakehään. Vaikutusta myös esim. ruuantuotannon ekologisuuteen ja maatilojen energiaomavaraisuuteen, kun viljan kuivaus bioenergialla lisääntyy. Kestävään kehitykseen panostaminen kunnissa ja yrityksissä (strategiat) vaikuttaa pitkäjänteisesti moniin ekologisiiin ratkaisuihin. Puurakentamisessa hiilensidonta lisääntyy ja fossiilisia materiaaleja korvataan uusiutuvilla raaka-aineilla.

Sosiaaliset vaikutukset (++) : Puurakentamisella kansalaisten terveys paranee, mm. ehkäisemällä sisäilmaongelmia. Sosiaaliset vaikutukset liittyvät toimeentuloon (yritysten kilpailukyky), maaseudun elämäntavan turvaamiseen, uuden oppimiseen ja uusiin toimintatapoihin. Lisääntyvät työtilaisuudet edistävät väestön hyvinvointia.

Kulttuuriset vaikutukset (+): Perinteiset terveelliset rakennustavat ja energian tuotanto lisääntyvät. Puutuotealan kehittyminen ylläpitää alueen vahvaa käsityötaitoa ja -perinnettä. Kestävän kehityksen teemojen korostuminen sekä kunnissa että yrityksissä vaikuttaa arvoihin ja kulttuurin muutokseen. Puurakentamisen, puutuotteiden ja bioenergian brändi ja imago kehittyvät myönteisesti.

Epävarmuustekijät: Lainsäädäntö ja poliittiset päätökset etenkin energiantuotannossa. Osaavan työvoiman saanti (puutuote- ja huonekalualan koulutusten supistaminen ja oppilaitosten sulkeminen). Laadullisesti hyvän raaka-aineen saanti (huonekaluteollisuus). Löytyykö rohkeita yrityksiä hyödyntämään uusia teknologioita ja kehitystä käytäntöön asti? Puurakentamisessa kuntatalouden surkea tila, markkinahinnat ja kilpailutukset ohjaavat päätöksiä.

Luontomatkailu, luonnontuoteala ja luontoon perustuvat muut palvelut

Taloudelliset vaikutukset (++) : Taloudelliset vaikutukset merkittävät uusien yritysten syntymisen kautta, esim. uudet työpaikat ja lisääntynyt palveluiden kysyntä. Metsien resurssien aiempaa laajempi käyttö ja jalostusasteen nousu.

Ekologiset vaikutukset (+): Lisää uusiutuvien tuotteiden käyttöä ja korvataan ei uusiutuvia. Metsäluonnon monimuotoisuus voi parantua. Luontomatkailu korvaa kaukomatkoja. Vankistaa uusiutuviin luonnonvaroihin ja lähiraaka-aineisiin pohjautuvaa tuotantoa sekä aineetonta palvelutarjontaa.

Sosiaaliset vaikutukset (++): Lisää maaseudun palveluita, kansalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Luonnontuotteiden kehittäminen ja käyttäminen lisäävät luonnon terveystuotteita. Sosiaaliset vaikutukset liittyvät oppimiseen, toimeentuloon, uuteen suhteeseen metsän kanssa (metsäluonnon palvelut). Pienyrittäjyyden vaihtoehtojen kasvattaminen tuo työtä ja hyvinvointia maakuntaan ja luo edellytyksiä toimeentulon löytämiselle omalta alueelta. Uusia yhteistyösuuntia ja arvoketjuja metsäalalle.

Kulttuuriset vaikutukset (++): Tulevilla sukupolvilla mahdollisuus kehittää uusia elinkeinoja metsästä. Metsän virkistyskäyttö lisääntyy. Luonnontuotteet osa kulttuuriperinnettä, jota toimenpiteillä ylläpidetään ja kehitetään. Nostaa esille jokamiehen oikeuksia, metsien monipuolisia ja perinteisiä hyödykkeitä sekä rakentaa luontosuhdetta.

Epävarmuustekijät: Rahoituksen riittämättömyys kansallispuistojen, luonnonsuojelualueiden ja reitistöjen kunnossapitämiseen. Löytyykö pienyrittäjyydestä elinkeinoja, jotka saavat ihmiset pysymään maakunnassa. Luontomatkailusta saatava tuotto metsänomistajalle. Toimenpiteiden toteutuminen riippuu suurelta osin hankerahoituksesta. Metsien eri käyttömuotojen välille muodostuvat kilpailuasetelmat. Teknologiaratkaisujen löytäminen mm. raaka-ainehankintaan.

Osaaminen ja koulutus

Taloudelliset vaikutukset (++): Mahdollistaa osaavan työvoiman saannin tulevaisuudessa. Taloudelliset vaikutukset tulevat uusien liiketoimintaideoiden, yritysten kehittymisen ja työvoiman saatavuuden kautta. Elinkeinojen toimintaedellytykset turvataan pitkällä aikavälillä uusien innovaatioiden ja tutkimuksen avulla.

Ekologiset vaikutukset (+): Luonnon monimuotoisuuden tuntemus, tutkimustoiminnan hyödyntäminen ja kokonaisvaltainen toimenpiteiden tarkastelu parantavat ekologisuuksia. Ekologiset vaikutukset tulevat koulutuksen kautta - uudet ja nykyiset metsäalan työntekijät saavat koulutusta kestävä kehityksen periaatteiden huomioimiseen. Luonnonhoidon taso nousee ja toimenpiteiden ympäristövaikutukset vähenevät.

Sosiaaliset vaikutukset (++): Sosiaaliset vaikutukset ovat merkittävät koulutuksen kautta. Toimenpiteillä varmistetaan metsäalalle työvoimaa ja toisaalta tuetaan alan elinkelpoisuutta, mikä vuorostaan vaikuttaa osaamisen kasvamiseen ja palveluiden saatavuuteen. Erilaisten nuorten ja uusien osaajien saaminen alalle mahdollistaa alan täysimittaisen kehittymisen. Syntyy uusia avauksia ja tutkimusta, joka voi konkretisoida tuotteiksi asti. Koulutusta ja työtä läheltä kotiseutua - ehkäisee syrjäytymistä ja pitää maaseutua asuttuna.

Kulttuuriset vaikutukset (+): Nuorison koulutusmahdollisuudet ja tulevaisuuden näkymät paranevat. Samoin huomioidaan metsiin liittyvä maisema- ja kulttuuriperintö. Metsäalan säilyminen elinvoimaisena tarjoaa myös tuleville sukupolville mahdollisuuden metsän hyödyntämiseen ja hyvinvoinnin lähteeksi itselleen.

Epävarmuustekijät: Koulutuspaikkojen alueellisuus ja väheneminen. Vaihtoehtoisten metsänkäyttelytapojen käyttöönoton valmiudet ja tutkimustiedon puutteet. Metsä- ja luontoalan kiinnostavuus nuorille, mihin suuntaa yhteiskunnan muut trendit kuljettavat? Nuorten aktivointi ja saaminen myös suorittavan portaan koulutukseen. Koulutus- ja tutkimusrahoituksen leikkaukset.

Kansainvälinen metsäpolitiikka ja EU-vaikuttaminen

Taloudelliset vaikutukset (++) : Taloudelliset vaikutukset näkyvät rahoituksen saamisessa, uusissa liiketoimintamalleissa ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvamisena - edesauttaa yritysten menestymistä ja kasvua lisäten uusia työpaikkoja ja hyvinvointia yhteiskunnassa. EU-rahoituksen hyödyntäminen näkyy myös metsäluonnon hoidon kehittämisessä. Soiden merkitys alueen metsätaloudessa suuri, joten toimilla voi olla erittäin merkittäviä vaikutuksia.

Ekologiset vaikutukset (+): Kansainväliset ilmasto-ohjelmat ja tavoitteet edellyttävät toimenpiteitä myös Suomen metsäluonnon hoidossa. Metsäalan asiantuntijoiden kuuleminen ja tutkimustiedon nostaminen poliittisen päätöksenteon taakse parantavat ekologisten ratkaisujen laatua. Luonnon tila kohenee, kun tietoisuus metsän merkityksestä lisääntyy ja kehitetään uusia keinoja monimuotoisuuden turvaamiseen.

Sosiaaliset vaikutukset (+): Uuden oppiminen, osaamisen kasvaminen, uudet syntyvät verkostot. Kansainväliset kehityshankkeet ja kansainvälinen yhteistyö sekä taustalla tehtävä poliittinen vaikuttaminen edistävät metsään perustuvien elinkeinojen kehittymistä. Verkostot tuovat osaamista ja tasapainottavat maakuntien asemaa suhteessa keskuksiin. Ympäristön tilan paraneminen lisää hyvinvointia

Kulttuuriset vaikutukset (+): Palveluiden säilyminen ja elinkeinojen kilpailukyky maaseudulla, pitkällä tähtäimellä tulevien sukupolvien mahdollisuudet metsän hyödyntämisessä. Metsä- ja ympäristöala on tulevaisuuden keskiössä ilmastonmuutoksen kanssa painittaessa - ratkaisujen hakeminen globaalisti. Tuo esille suomalaista metsätaloutta ja toisaalta uusia toimintatapoja ja kulttuuritietoa muista maista.

Epävarmuustekijät: Maailmanlaajuinen talouskriisi ja ilmastokriisi voivat merkittävästi vähentää EU-rahoitusta. Vaikuttamisessa epäonnistuminen voi rajoittaa metsätaloutta merkittävästi ja vaikuttaa metsien käyttötapoihin. EU-politiikka kompromisseineen mm. metsä- ja ilmastokysymyksissä. Rahoitusohjelmien resurssit voivat vähentyä ja hankekilpailu lisääntyä.